

Suvestinė redakcija nuo 2020-06-30

Įstatymas paskelbtas: Lietuvos aidas 1993, Nr. 24-0; Žin. 1993, Nr. 6-120, i. k. 0931010ISTA00001-67

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMAS

I SKYRIUS. KONSTITUCINIO TEISMO STATUSAS

1 straipsnis. Konstitucinis Teismas - teisminė institucija

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucijos viršenybę teisės sistemoje ir konstitucinį teisėtumą, nustatyta tvarka sprendamas, ar įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai neprieštarauja Konstitucijai, taip pat ar Respublikos Prezidento bei Vyriausybės aktai neprieštarauja Konstitucijai arba įstatymams.

Konstitucijos ir šio įstatymo nustatytais atvejais Konstitucinis Teismas teikia Seimui ir Respublikos Prezidentui išvadas.

Konstitucinis Teismas yra savarankiškas ir nepriklausomas teismas, kuris teisminę valdžią įgyvendina Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir šio įstatymo nustatyta tvarka.

2 straipsnis. Įstatymai dėl Konstitucinio Teismo

Konstitucinio Teismo uždavinius, įgaliojimus ir darbo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucija ir šis įstatymas.

3 straipsnis. Konstitucinio Teismo reglamentas

Konstitucinio Teismo vidaus klausimus, teisėjų profesinio elgesio taisykles, kanceliarijos struktūrą, dokumentų valdymą ir kitus klausimus reguliuoja Konstitucinio Teismo reglamentas, kurį tvirtina Konstitucinis Teismas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

4 straipsnis. Konstitucinio Teismo sudėtis ir sudarymo tvarka

Konstitucinį Teismą sudaro 9 teisėjai, skiriami devyneriems metams ir tik vienai kadencijai.

Konstitucinis Teismas kas treji metai atnaujinamas vienu trečdaliu. Konstitucinio Teismo teisėjus, taip pat ir atnaujinant Teismo sudėtį, skiria Seimas po lygiai iš kandidatų, kuriuos pateikia Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas. Teisėjų kadencijos pabaiga yra atitinkamų metų kovo mėnesio trečiasis ketvirtadienis. Valstybės pareigūnai, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją teikiantys Konstitucinio Teismo teisėjų kandidatūras, privalo ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki eilinės teisėjų kadencijos pabaigos pateikti Seimui naujų teisėjų kandidatūras. Naujai paskirti Konstitucinio Teismo teisėjai Seime prisiekia paskutinę iki jų kadencijos pradžios darbo dieną. Nustatytu laiku nepaskyrus naujo teisėjo, jo pareigas eina kadenciją baigęs teisėjas tol, kol bus paskirtas ir prisieks naujas teisėjas.

Kai Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai nutrūksta pirma laiko, į laisvą vietą likusiam kadencijos laikui nustatyta bendra tvarka skiriamas naujas teisėjas. Jeigu toks teisėjas šias pareigas ėjo ne ilgiau kaip šešerius metus, tai jis po ne mažesnės kaip trejų metų pertraukos gali eiti Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas dar vieną kadenciją.

Konstitucinio Teismo pirmininką iš šio teismo teisėjų skiria Seimas Respublikos Prezidento teikimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

5 straipsnis. Kandidatai į Konstitucinio Teismo teisėjus

Konstitucinio Teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį teisinį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip dešimties metų teisinio ar mokslinio pedagoginio darbo pagal teisininko specialybę stažą.

Kandidatų į Konstitucinio Teismo teisėjus pavardės iki svarstymo Seime paskelbiamos spaudoje.

Seimui teikiamas Konstitucinio Teismo teisėjų ir pirmininko kandidatūras svarsto Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas uždarame posėdyje ir po to savo nuomonę pateikia Seimui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

5⁽¹⁾ straipsnis. Konstitucinio Teismo veiklos garantijos

Konstitucinio Teismo savarankiškumą ir nepriklausomumą nuo kitų institucijų užtikrina jam įstatymo laidojamos finansinės, materialinės-techninės bei organizacinės garantijos.

Konstitucinis Teismas yra finansuojamas iš valstybės biudžeto užtikrinus jam galimybę nepriklausomai ir deramai atlikti konstitucinės priežiūros funkcijas. Išlaidų sąmatą tvirtina Konstitucinis Teismas, kuris taip pat savarankiškai disponuoja jam paskirtomis lėšomis.

Pastatai ir kitas turtas, kuriuo naudojasi Konstitucinis Teismas, yra valstybės nuosavybė, perduota Konstituciniam Teismui valdyti, naudotis bei disponuoti turto patikėjimo teisėmis. Be Konstitucinio Teismo sutikimo šis turtas negali būti paimtas nei perduotas kitiems subjektams.

Konstitucinis Teismas taip pat savarankiškai ir nepriklausomai vykdo informacinį bei organizacinį savo veiklos aprūpinimą.

Riboti šio įstatymo nustatytas teisinės, organizacinės, finansinės, informacinės, materialinės-techninės ir kitas Konstitucinio Teismo veiklos sąlygas yra draudžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

II SKYRIUS. KONSTITUCINIO TEISMO TEISĖJŲ STATUSAS

6 straipsnis. Reikalavimai Konstitucinio Teismo teisėjui

Konstitucinio Teismo teisėjas negali užimti jokių kitų renkamų ar skiriamų pareigų, dirbti verslo, komercijos ar kitokiose privačiose įstaigose ar įmonėse, išskyrus pedagoginį ir kūrybinį darbą. Jis taip pat negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus teisėjo atlyginimą bei užmokestį už pedagoginę ar kūrybinę veiklą.

Konstitucinio Teismo teisėjas negali dalyvauti politinių partijų, politinių organizacijų ir kitoje politinėje veikloje.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, *paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037*

Konstitucinio Teismo teisėjas negali būti jokių kitų įmonių, įstaigų, organizacijų arba asmenų gynėju ar atstovu.

7 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo priesaika

Asmuo, paskirtas Konstitucinio Teismo teisėju, prieš pradėdamas eiti savo pareigas, Seimo posėdyje prisiekia. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šio straipsnio antroje dalyje nustatytų priesaikos tekstų.

Nustatomi tokie priesaikos tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;

prisiekiu garbingai ir sąžiningai eiti Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas;

prisiekiu ginti nepriklausomos Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką ir saugoti Konstitucijos viršenybę, pakludamas tik Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Tepadeda man Dievas!“

2) „Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;

prisiekiu garbingai ir sąžiningai eiti Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas;

prisiekiu ginti nepriklausomos Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką ir saugoti Konstitucijos viršenybę, pakludamas tik Lietuvos Respublikos Konstitucijai.“

Priesaiką priima Seimo Pirmininkas Seimo posėdyje.

Priesaika priimama laikantis tų taisyklių, kurios nustatytos Seimo narių priesaikos priėmimo procedūrai.

Konstitucinio Teismo teisėjas, įstatymų nustatyta tvarka neprisiekęs arba prisiekęs su išlyga, netenka teisėjo įgaliojimų. Dėl to Seimas priima nutarimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

8 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo neliečiamybė

Konstitucinio Teismo teisėjo asmuo neliečiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjas be Seimo sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip suvaržoma jo laisvė, išskyrus atvejus, kai jis užtinkamas darantis nusikaltimą (*in flagranti*). Klausimas dėl sutikimo patraukti Konstitucinio Teismo teisėją baudžiamojon atsakomybėn svarstomas pagal generalinio prokuroro teikimą.

Konstitucinio Teismo teisėjas, sulaukęs ar pristatytas į teisėsaugos įstaigas be asmens dokumentų, turi būti nedelsiant paleidžiamas, kai nustatoma jo asmenybė.

Konstitucinio Teismo teisėjas už kalbas ar balsavimus Konstituciniame Teisme negali būti persekiojamas.

Konstitucinio Teismo ir jo teisėjų įgaliojimai bei teisės negali būti apriboti paskelbus karo ar nepaprastąją padėtį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Nr. [X-1686](#), 2008-07-03, *Žin.*, 2008, Nr. [81-3187](#) (2008-07-17)

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3094](#), 2020-06-25, *paskelbta TAR* 2020-06-29, i. k. 2020-14363

9 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai

Konstitucinio Teismo teisėjai turi lygias teises.

Konstitucinio Teismo teisėjas turi teisę dalyvauti Konstitucinio Teismo posėdžiuose su sprendžiamąjo balso teise, susipažinti su visa posėdžiui teikiama medžiaga ir dokumentais, gauti Konstitucinio Teismo nutarimus, išvadas ir sprendimus ir naudotis kitomis šiame įstatyme nustatytomis teisėmis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, *paskelbta TAR* 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Konstitucinio Teismo teisėjas siūlo klausimus svarstyti Konstitucinio Teismo posėdyje bei rengia jam pavestus klausimus.

Konstitucinio Teismo teisėjas turi teisę reikalauti iš visų valstybės institucijų ir jų pareigūnų, vietos savivaldos įstaigų ir jų pareigūnų, valstybinių ir kitų įmonių, įstaigų, organizacijų, piliečių susivienijimų bet kokių dokumentų ir informacijos, susijusių su Teismo posėdžiui rengiamu klausimu, taip pat gauti pareigūnų paaiškinimus nagrinėjamais klausimais. Teisėjas taip pat turi teisę iškviesti ir apklausti liudytojus, ekspertus, naudotis specialistų konsultacijomis, pavesti atlikti patikrinimus, išsiųsti paklausimus.

Konstitucinio Teismo teisėjas neturi teisės viešai reikšti savo nuomonę dėl klausimo, kuris yra svarstomas arba priimtas svarstyti Konstituciniame Teisme, esmės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

10 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimų sustabdymas

Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai gali būti sustabdyti Konstitucinio Teismo sprendimu, kai:

- 1) šio įstatymo nustatyta tvarka yra duotas sutikimas patraukti Konstitucinio Teismo teisėją baudžiamojon atsakomybėn;
- 2) Seimo nutarimu po specialiosios tyrimo komisijos išvados pradedamas Seime apkaltos procesas Konstitucinio Teismo teisėjui;
- 3) įsiteisėjusiu teismo sprendimu teisėjas pripažįstamas nežinia kur esančiu.

Sustabdžius teisėjo įgaliojimus, jis netenka teisių, nustatytų šio įstatymo 9 ir 15 straipsniuose.

Kai nebelieka pagrindo Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimams sustabdyti, Konstitucinis Teismas ne vėliau kaip per 3 dienas priima sprendimą dėl teisėjo įgaliojimų atstatymo. Jeigu nurodytu laiku sprendimas nepriimamas, laikoma, kad Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai atstatyti nuo tos

dienos, kai jis faktiškai pradeda eiti savo pareigas, pareiškimu pranešdamas apie tai Konstitucinio Teismo pirmininkui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

11 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimų nutraukimas

Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai nutrūksta, kai:

- 1) pasibaigia įgaliojimų laikas;
- 2) jis miršta;
- 3) jis atsistatydina;
- 4) negali eiti savo pareigų dėl sveikatos būklės, t.y. per vienerius metus teisėjas serga ilgiau kaip 4 mėnesius arba jei suserga nepagydoma ar kita ilgalaikė liga, kliudančia jam eiti savo pareigas;
- 5) Seimas jį pašalina iš pareigų apkaltos proceso tvarka.

Šio straipsnio 3 punkte nustatytu atveju sprendimą dėl Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimų nutraukimo priima Seimas jo Pirmininko teikimu.

Šio straipsnio 4 punkte nustatytu atveju klausimą dėl teisėjo įgaliojimų nutraukimo Seimas sprendžia tik tuomet, kai yra Konstitucinio Teismo sprendimas ir sveikatos apsaugos ministro sudarytos gydytojų komisijos išvada.

12 straipsnis. Materialinės sankcijos

Konstitucinio Teismo teisėjas negali būti traukiamas drausminėn atsakomybėn. Konstitucinio Teismo teisėjui už šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymą, nedalyvavimą posėdžiuose be pateisinamos priežasties Konstitucinio Teismo sprendimu gali būti taikomos materialinės sankcijos - iki 50% sumažinamas atlyginimas už praėjusį mėnesį.

13 straipsnis. Konstitucinio Teismo pirmininkas

Konstitucinio Teismo pirmininkas greta teisėjo pareigų:

- 1) vadovauja Konstitucinio Teismo darbui;
- 2) vadovauja klausimų, teikiamų svarstyti Konstituciniam Teismui, rengimui;
- 3) šaukia Konstitucinio Teismo posėdžius ir jiems pirmininkauja;
- 4) siūlo Konstituciniam Teismui svarstytinus klausimus;
- 5) paskirsto darbus Konstitucinio Teismo teisėjams;
- 6) teikia Konstituciniam Teismui tvirtinti jo kanceliarijos struktūrą, tvirtina Konstitucinio Teismo kanclerio pareigybės aprašymą;
- 7) leidžia įsakymus ir potvarkius;
- 8) vykdo kitus šio įstatymo nustatytus įgaliojimus.

Įsakymai leidžiami sprendžiant Konstitucinio Teismo kanceliarijos darbo ir kitus vidaus klausimus, o potvarkiais pirmininkas realizuoja jam suteiktas procesines teises.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, *paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391*

14 straipsnis. Konstitucinio Teismo pirmininko pavadavimas

Nutrūkus Konstitucinio Teismo teisėjo – šio teismo pirmininko įgaliojimams šio įstatymo 11 straipsnio pirmosios dalies 1, 3 ir 4 punktuose nurodytais pagrindais arba kai Konstitucinio Teismo pirmininkas laikinai negali eiti savo pareigų, Konstitucinio Teismo pirmininko pareigas laikinai eina Konstitucinio Teismo pirmininko paskirtas Konstitucinio Teismo teisėjas.

Kai nėra Konstitucinio Teismo pirmininko ar jo paskirto eiti šias pareigas teisėjo, Konstitucinio Teismo pirmininko pareigas laikinai eina vyriausias pagal amžių Konstitucinio Teismo teisėjas.

Laikinai eiti Konstitucinio Teismo pirmininko pareigas gali Konstitucinio Teismo teisėjas, ne mažiau kaip 3 metus einantis Konstitucinio Teismo teisėjo pareigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, *paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037*

15 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjų teisė dalyvauti valstybės institucijų posėdžiuose

Konstitucinio Teismo pirmininkas ir teisėjai turi teisę dalyvauti Lietuvos Respublikos Seimo, jo komitetų ir komisijų posėdžiuose, Vyriausybės, Visuotinio teisėjų susirinkimo, prokuratūros bei kitų teisinių institucijų posėdžiuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

16 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjų socialinis ir buitinis aprūpinimas

Konstitucinio Teismo pirmininko ir teisėjų atlyginimą nustato Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas.

Konstitucinio Teismo teisėjui, paliekančiam savo pareigas pasibaigus paskyrimo laikui ar atsistatydinus dėl pensinio amžiaus arba dėl sveikatos būklės, išmokama 6 mėnesių atlyginimų dydžio išeitinė pašalpa. Konstitucinio Teismo teisėjui mirus, tokio pat dydžio pašalpa išmokama jo šeimai. Kai Konstitucinio Teismo teisėjo įgaliojimai nutrūksta kitais pagrindais, jam išmokama 2 mėnesių atlyginimų dydžio išeitinė pašalpa. Teisėjui, pašalintam iš pareigų apkaltos proceso tvarka, išeitinė pašalpa nemokama.

Konstitucinio Teismo teisėjų socialinio draudimo garantijas ir pensinį aprūpinimą nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

Konstitucinio Teismo teisėjas, neturintis Vilniuje gyvenamosios patalpos, turi teisę į gyvenamosios patalpos nuompinigių kompensaciją Vyriausybės nustatyta tvarka.

Pasibaigus įgaliojimų laikui, išskyrus kai Konstitucinio Teismo teisėjas pašalinamas iš pareigų apkaltos proceso tvarka, teisėjui turi būti suteiktas iki tol turėtas darbas arba pareigos valstybinėse įstaigose, o jei galimybių nėra, – kitas tolygus darbas arba pareigos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-264](#), 2001 04 19, *Žin.*, 2001, Nr. [39-1335](#) (2001 05 09)

Nr. [IX-443](#), 2001-07-10, *Žin.*, 2001, Nr. [64-2328](#) (2001-07-25)

Nr. [X-1774](#), 2008-11-06, *Žin.*, 2008, Nr. [131-5024](#) (2008-11-15)

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

16¹ straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjų atostogos

Konstitucinio Teismo teisėjams suteikiamos 28 kalendorinių dienų kasmetinės atostogos. Konstitucinio Teismo teisėjams, turintiems daugiau kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, už kiekvienus paskesnius darbo teisėju metus kasmetinės atostogos pailginamos viena kalendorine diena, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 56 kalendorinės dienos.

Be šio įstatymo nustatytų atostogų, Konstitucinio Teismo teisėjai turi teisę į Darbo kodekse nustatytas tikslines ir nemokamas atostogas.

Į Konstitucinio Teismo teisėjo darbo stažą įskaitomas ir darbo kituose teismuose teisėju, darbo prokuroru, prokuroro pavaduotoju, prokuratūros tardytoju, ikiteisminio tyrimo pareigūnu (tardytoju), valstybiniu arbitru stažas, darbo valstybės tarnyboje stažas, taip pat asmenų, turinčių mokslinio pedagoginio darbo pagal teisininko specialybę stažas.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

III SKYRIUS. PAGRINDINĖS TEISENOS TAISYKLĖS
KONSTITUCINIAME TEISME

1 SKIRSNIS. BENDROSIOS TAISYKLĖS

17 straipsnis. Konstitucinio Teismo veiklos teisėtumas ir nepriklausomumas

Konstitucinis Teismas, taip pat jo teisėjai, eidami savo pareigas, yra nepriklausomi nuo jokios valstybės institucijos, asmens ar organizacijos ir vadovaujasi tik Lietuvos Respublikos Konstitucija.

Konstitucinis Teismas klauso tik Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir jai neprieštaraujančių įstatymų.

Valstybės valdžios ir valdymo institucijų, Seimo narių ir kitų pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ar piliečių kišimasis į teisėjo ar Konstitucinio Teismo veiklą draudžiamas ir užtraukia įstatymų numatytą atsakomybę.

Apie bandymus daryti poveikį Konstituciniam Teismui, atskiriems jo teisėjams Konstitucinio Teismo pirmininkas ar teisėjas privalo nedelsdamas pranešti Seimui, paskelbti per visuomenės informavimo priemones.

Mitingai, piketai bei kitokie veiksmai arčiau negu 75 metrai iki Konstitucinio Teismo pastato, taip pat Teisme, jei jais siekiama paveikti teisėją arba Teismą, yra kišimasis į teisėjo arba Teismo veiklą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-318](#), 93.12.02, *Žin.*, 1993, Nr. [68-1277](#)

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

18 straipsnis. Konstitucinio Teismo veiklos viešumas

Apie Konstitucinio Teismo teisminius posėdžius paskelbiama Konstitucinio Teismo patalpose, taip pat Konstitucinio Teismo interneto svetainėje ir pranešama visuomenės informavimo priemonėmis.

Konstitucinio Teismo posėdžiai yra vieši, juos gali stebėti pilnamečiai asmenys bei spaudos ir kitų visuomenės informavimo priemonių atstovai. Esantys posėdžių salėje asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį.

Fotografuoti ir filmuoti, daryti videoįrašus, transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik Konstituciniam Teismui leidus.

Konstitucinis Teismas gali paskirti uždarus posėdžius, jeigu tai būtina valstybės, profesinei, komercinei ar kitai įstatymų saugomai paslapčiai arba piliečių saugumui ar visuomenės dorovei garantuoti.

Jei yra pagrindo manyti, kad posėdžio metu gali kilti grėsmė Teismo ar jo dalyvių saugumui, Konstitucinio Teismo pirmininkas gali duoti nurodymą policijai ar kitiems valstybinės apsaugos darbuotojams tikrinti įeinančių į salę asmenų dokumentus, daiktus ar atlikti asmens apžiūrą.

Konstitucinis Teismas gali pašalinti iš salės asmenis, kliudančius normaliam Teismo darbui.

Konstitucinio Teismo teisėjų pasitarimai ir balsavimai, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus, vyksta neviešai.

Konstitucinio Teismo nutarimas visada skelbiamas posėdžių salėje viešai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Nr. [XI-2329](#), 2012-11-06, *Žin.*, 2012, Nr. [132-6657](#) (2012-11-15)

19 straipsnis. Konstitucinio Teismo veiklos kolegialumas

Konstitucinis Teismas bylas nagrinėja ir nutarimus, išvadas ar sprendimus priima kolegialiai, dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 visų Konstitucinio Teismo teisėjų.

Tvirtinant Konstitucinio Teismo reglamentą, jį keičiant ir sprendžiant kitus vidaus klausimus, Konstitucinio Teismo posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų Konstitucinio Teismo teisėjų.

Konstitucinio Teismo nutarimai, išvados ir sprendimai dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ar sprendimo išaiškinimo ar peržiūrėjimo priimami visų Konstitucinio Teismo teisėjų balsų dauguma.

Konstitucinio Teismo aktai, išskyrus nurodytuosius šio straipsnio trečiojoje dalyje, (toliau – kiti Konstitucinio Teismo aktai) priimami posėdyje dalyvaujančių Konstitucinio Teismo teisėjų balsų dauguma.

Konstitucinio Teismo teisėjai neturi teisės atsisakyti balsuoti arba balsuojant susilaikyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, *Žin.*, 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

20 straipsnis. Teismo kalba

Teisena Konstituciniame Teisme vyksta, sprendimai priimami ir skelbiami lietuvių kalba. Dokumentai, surašyti kitomis kalbomis, teikiami ir skelbiami išversti į lietuvių kalbą ir notaro patvirtinti.

Posėdžio dalyviams, nemokantiems lietuvių kalbos, garantuojama teisė naudotis vertėjo paslaugomis.

21 straipsnis. Konstitucinio Teismo posėdžių rūšys

Konstituciniame Teisme būna organizaciniai, tvarkomieji ir teisminiai posėdžiai. Posėdžius šaukia Konstitucinio Teismo pirmininkas arba jie vyksta Konstitucinio Teismo nustatytu laiku.

Organizacinių ir tvarkomųjų posėdžių forma yra laisva. Šio įstatymo nustatytais atvejais teisminiai posėdžiai gali vykti ir laisva forma.

Teisminiuose posėdžiuose nagrinėjamos konkrečios bylos. Šie posėdžiai vyksta pagal šio įstatymo nustatytas procedūras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [1-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

22 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimai ir sprendimai

Konstitucinis Teismas išsprendžia bylą iš esmės, priimdamas nutarimą. Nutarimus Konstitucinis Teismas skelbia Lietuvos Respublikos vardu.

Šio įstatymo numatytais atvejais baigiamasis Konstitucinio Teismo aktas vadinamas išvada.

Konstitucinis Teismas atskirais klausimais, dėl kurių byla neišsprendžiama iš esmės, priima sprendimus.

Konstitucinis Teismas nutarimus, išvadas ir sprendimus priima pasitarimų kambaryje.

Dėl nesudėtingų klausimų, taip pat dėl baudų paskyrimo posėdžio metu Konstitucinis Teismas gali priimti sprendimą, pasitaręs ir neišeidamas į pasitarimų kambarį. Kai toks sprendimas priimtas, posėdžio pirmininkas tuoj pat jį paskelbia ir jis įrašomas į posėdžio protokolą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [1-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

23 straipsnis. Organizaciniai Konstitucinio Teismo posėdžiai

Organizaciniuose posėdžiuose svarstomi ir sprendžiami vidaus, medžiagų tyrimo ir kiti klausimai. Klausimus svarstyti siūlo Konstitucinio Teismo pirmininkas ir teisėjai. Darbotvarkę bei posėdžių grafiką nustato Konstitucinis Teismas.

Prireikus į organizacinius posėdžius pakviečiami mokslininkai, specialistai, kiti asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [1-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

24 straipsnis. Išankstinis medžiagos tyrimas

Konstituciniam Teismui svarstyti teikiami klausimai turi būti iš anksto ištirti. Konstitucinio Teismo pirmininkas tai atlikti paveda vienam ar keliems teisėjams, nustatydamas šio darbo terminą.

Konstitucinio Teismo pirmininkas parengiamuosius darbus tolygiai paskirsto teisėjams.

Teisėjas, pradėdamas tirti jam perduotą medžiagą:

1) išsiaiškina, ar nėra šio įstatymo 69 ir 80 straipsniuose nustatytų pagrindų atsisakyti nagrinėti prašymą ar paklausimą;

2) išsiaiškina, ar nėra šio įstatymo 70 ir 81 straipsniuose nustatytų pagrindų sugrąžinti prašymą ar paklausimą pareiškėjui;

3) nustato, kokius klausimus būtina išsiaiškinti iki bylos rengimo posėdžiui;

4) nustato, ar šio įstatymo 67¹ straipsnyje nurodytas prašymas ir (ar) jo priedai atitinka šio įstatymo 67¹ straipsnyje, išskyrus pirmosios dalies 6 ir 7 punktus ir trečiąją dalį, nustatytus reikalavimus.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Jeigu teisėjas pradėdamas tirti jam perduotą medžiagą nustato, kad šio įstatymo 67¹ straipsnyje nurodytas prašymas ir (ar) jo priedai neatitinka šio įstatymo 67¹ straipsnyje, išskyrus pirmosios dalies 6 ir 7 punktus ir trečiąją dalį, nustatytų reikalavimų, jis surašo pažymą Konstitucinio Teismo pirmininkui, kurioje siūlo nustatyti pakankamą, bet ne trumpesnę kaip 7 dienų ir ne ilgesnę kaip 30 dienų terminą trūkumams pašalinti. Spręsdamas šį klausimą, Konstitucinio Teismo pirmininkas priima potvarkį. Pasibaigus Konstitucinio Teismo pirmininko nustatytam terminui šio įstatymo 67¹

straipsnyje nurodyto prašymo ir (ar) jo priedų trūkumams pašalinti, pradėtas išankstinis tyrimas tęsiamas toliau.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

25 straipsnis. Pranešimas apie išankstinio tyrimo rezultatus

Atlikęs išankstinį tyrimą ir reikalingus parengiamuosius veiksmus, teisėjas surašo pažymą su pasiūlymais ir praneša apie ją:

1) Konstitucinio Teismo pirmininkui, siūlydamas priimti prašymą ar paklausimą ir pradėti rengti bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui šio įstatymo 27 straipsnio nustatyta tvarka, jeigu prašymas ar paklausimas yra žinybingas Konstituciniam Teismui ir atitinka kitus šio įstatymo reikalavimus;

2) Konstitucinio Teismo pirmininkui, siūlydamas sugrąžinti prašymą ar paklausimą pareiškėjui, jeigu medžiaga atitinka šio įstatymo 70 ir 81 straipsniuose nurodytas sąlygas;

3) Konstitucinio Teismo tvarkomajam posėdžiui, siūlydamas priimti sprendimą atsisakyti nagrinėti prašymą ar paklausimą, jeigu medžiaga atitinka šio įstatymo 69 ir 80 straipsniuose nurodytas sąlygas.

Sprenddamas šio straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus klausimus, Konstitucinio Teismo pirmininkas priima potvarkius. Jei dėl minėtų klausimų tarp teisėjo ir Konstitucinio Teismo pirmininko kyla nesutarimų, tokie klausimai perduodami svarstyti ir spresti Konstitucinio Teismo tvarkomajam posėdžiui.

26 straipsnis. Respublikos Prezidento, Seimo ir Vyriausybės aktų galiojimo sustabdymas

Tais atvejais, kai Konstitucinis Teismas gauna Respublikos Prezidento teikimą ištirti, ar Vyriausybės aktas atitinka Konstituciją ir įstatymus, arba kai Konstitucinis Teismas gauna Seimo nutarimą, kuriame prašoma ištirti, ar Lietuvos Respublikos įstatymas, kitas Seimo priimtas aktas atitinka Konstituciją, ar Respublikos Prezidento aktas, Vyriausybės aktas atitinka Konstituciją ir įstatymus, ne vėliau kaip per 3 dienas turi būti atliktas išankstinis tos medžiagos tyrimas ir tvarkomajame Konstitucinio Teismo posėdyje išspręstas klausimas, ar priimti prašymą nagrinėti Konstituciniame Teisme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Jeigu Konstitucinis Teismas priima sprendimą priimti nagrinėti prašymą, Konstitucinio Teismo pirmininkas tuoj pat apie tai paskelbia Konstitucinio Teismo interneto svetainėje ir Teisės aktų registro tvarkytojui pateikia pranešimą, kuriame nurodo tikslų ginčijamo akto pavadinimą, jo priėmimo datą ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 straipsnį minėto akto galiojimas sustabdomas nuo šio pranešimo oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre dienos iki Konstitucinio Teismo nutarimo dėl šios bylos paskelbimo. Teisės aktų registro tvarkytojo gautas Konstitucinio Teismo pirmininko pranešimas nedelsiant paskelbiamas Teisės aktų registre.

Tais atvejais, kai Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs bylą, priima nutarimą, kad ginčijamas aktas neprieštarauja Konstitucijai, Konstitucinio Teismo pirmininkas tuoj pat apie tai oficialiai paskelbia šio straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka. Šiame Konstitucinio Teismo pirmininko pranešime nurodomas tikslus ginčijamo akto pavadinimas, priėmimo data, Konstitucinio Teismo nutarimo šiuo klausimu esmė, jo priėmimo data, taip pat tai, kad nuo šio nutarimo paskelbimo dienos atstatomas sustabdytojo akto galiojimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Nr. [VIII-765](#), 98.06.04, Žin., 1998, Nr. [55-1519](#) (98.06.17)

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Nr. [XI-2329](#), 2012-11-06, Žin., 2012, Nr. [132-6657](#) (2012-11-15)

27 straipsnis. Bylos rengimas Konstitucinio Teismo posėdžiui

Bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui rengia pirmininko paskirtas Konstitucinio Teismo teisėjas. Juo paprastai skiriamas teisėjas, atlikęs išankstinį atitinkamos medžiagos tyrimą.

Teisėjas atlieka šiuos veiksmus:

1) reikiama is atvejais apklausia pareiškėją ar jo atstovą apie reikalavimų esmę, išklauso jo argumentus, pasiūlo, jeigu tai reikalinga, pateikti papildomų įrodymų;

2) reikiama is atvejais apklausia suinteresuotą asmenį ar jo atstovą apie bylos aplinkybes, išsiaiškina jo kontrargumentus bei turimus įrodymus, prireikus pasiūlo jam raštu pateikti paaiškinimus dėl bylos;

3) apklausia liudytojus ir sprendžia, ar juos šaukti į Teismą;

4) išreikalauja iš valstybės institucijų, kitų organizacijų bei asmenų rašytinius ir daiktinius įrodymus bei kitą reikalingą medžiagą;

5) skiria ekspertizes, išskviečia ir apklausia specialistus, nesuinteresuotus bylos baigtimi;

6) paklausia dalyvaujančių byloje asmenų nuomonės dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka;

7) atlieka kitus būtinus bylai parengti teismiam nagrinėjimui veiksmus.

Bylos medžiaga - prašymo patikrinti teisės akto atitikimą Konstitucijai ar įstatymams nuorašai, tikrinamų teisės aktų nuorašai, kitų gautų dokumentų nuorašai - dalyvaujantiems byloje asmenims turi būti išsiųsta ne vėliau kaip per 3 dienas, kai byla pradeda rengti teismiam posėdžiui.

Atlikęs parengiamuosius veiksmus ir laikydamas, jog byla pakankamai parengta, teisėjas tvarkomajame Konstitucinio Teismo posėdyje siūlo priimti sprendimą skirti bylą nagrinėti Teismo posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1783](#), 2011-12-06, Žin., 2011, Nr. [154-7262](#) (2011-12-17)

28 straipsnis. Tvarkomasis Konstitucinio Teismo posėdis

Konstitucinio Teismo tvarkomuosiuose posėdžiuose svarstomi: šio įstatymo 26 straipsnyje numatytų prašymų priėmimo klausimai; visi atsisakymo nagrinėti prašymą ar paklausimą atvejai; bylų parengimo nagrinėti ir kiti pasirengimo teismiam posėdžiui klausimai.

Išklausęs teisėjo pranešimą ir apsvaustęs klausimą dėl bylos parengimo teismiam nagrinėjimui, Konstitucinis Teismas priima vieną iš šių sprendimų:

1) skirti bylą nagrinėti Teismo posėdyje ir paskirti teisėją pranešėją;

2) gražinti bylą papildomai ištirti;

3) kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą su prašymu pateikti konsultacinę išvadą dėl principinių klausimų, susijusių su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ar jos protokoluose apibrėžtų teisių ir laisvių aiškinimu ar taikymu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

4) kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu pateikti prejudicinį sprendimą dėl klausimų, susijusių su Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimu ar galiojimu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

5) atsisakyti nagrinėti bylą šio įstatymo 69 ir 80 straipsniuose nustatyta tvarka.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje rašomas protokolas.

Konstitucinio Teismo pirmininkui pakvietus, tvarkomajame posėdyje gali dalyvauti mokslininkai, specialistai, kiti reikalingi asmenys. Posėdžio pirmininkui leidus, jie gali pasisakyti.

29 straipsnis. Kreipimusi nagrinėjimo Konstituciniame Teisme terminai ir eiliškumas

Konstitucinis Teismas, gavęs šio įstatymo nustatyta tvarka jam žinybingą kreipimąsi – prašymą ar paklausimą, turi ne vėliau kaip per 7 dienas pradėti tyrimą, t. y. pavesti konkrečiam Konstitucinio Teismo teisėjui pradėti išankstinį tyrimą.

Bylos nagrinėjimas turi būti užbaigtas ir Konstitucinio Teismo nutarimas ar išvada priimti ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo prašymo ar paklausimo gavimo Konstituciniame Teisme dienos, jeigu Konstitucinis Teismas nenustato kitaip. Konstitucinis Teismas negali pratęsti šioje dalyje nustatyto 4

mėnesių termino, kai nagrinėja bylą dėl įstatymo ar kito teisės akto, reglamentuojančio žemės paėmimą visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus, atitikties Konstitucijai.

Bylos paprastai nagrinėjamos eilės tvarka – pagal prašymų ar paklausimų gavimo Konstituciniame Teisme laiką. Prireikus Konstitucinis Teismas, atsižvelgdamas į bylos pobūdį ir kitas aplinkybes, gali paankstinti bylos nagrinėjimą arba nukelti jį vėlesniam laikui.

Bylų pagal Respublikos Prezidento dekretus, kuriuose prašoma ištirti, ar Vyriausybės aktas atitinka Konstituciją ir įstatymus, arba pagal Seimo nutarimo, kuriame prašoma ištirti, ar Lietuvos Respublikos įstatymas, kitas Seimo priimtas aktas atitinka Konstituciją, ar Respublikos Prezidento aktas, Vyriausybės aktas atitinka Konstituciją ir įstatymus, nagrinėjimas paankstinamas.

Bylos pagal Seimo paklausimus, ar Respublikos Prezidento sveikatos būklė leidžia jam eiti pareigas, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai, nagrinėjamos skubos tvarka.

Bylos pagal paklausimus, ar nebuvo pažeisti rinkimų įstatymai rengiant ir vykdant rinkimus konkrečioje rinkimų apygardoje per Respublikos Prezidento ar Seimo narių rinkimus, išnagrinėjamos per šio įstatymo 77 straipsnio trečiojoje dalyje nustatytą laiką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1311](#), 2011-04-12, *Žin.*, 2011, Nr. [49-2366](#) (2011-04-28)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, *paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037*

30 straipsnis. Konstitucinio Teismo teismo nagrinėjimo ribos

Konstitucinis Teismas tiria ir sprendžia tik teisės klausimus.

31 straipsnis. Dalyvaujantys byloje asmenys

Dalyvaujančiais byloje asmenimis laikomi:

1) pareiškėjas – valstybės institucija, Seimo narių grupė, kuriems pagal Konstituciją suteikta teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai ar įstatymams arba duoti išvadą, ir jų atstovai, taip pat Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyti asmenys ir jų atstovai;

2) suinteresuotas asmuo – valstybės institucija, priėmusi teisės aktą, kurio atitikimą Konstitucijai ar įstatymams reikia ištirti, ir jos atstovas; Seimo narys ar kitas valstybės pareigūnas, kurio veiksmų atitikimą Konstitucijai reikia ištirti dėl jam pradėtos Seime apkaltos bylos, ir jo atstovas; Respublikos Prezidentas, kai teikiama išvada dėl jo sveikatos būklės, ir jo atstovas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, *paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391*

Dalyvaujantys byloje asmenys turi lygias procesines teises. Jie turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, daryti iš jos išrašus, nuorašus, kopijas, pareikšti nušalinimus, teikti įrodymus, dalyvauti tiriant įrodymus, užduoti klausimų kitiems dalyvaujantiems byloje asmenims, liudytojams ir ekspertams, pareikšti prašymus, duoti paaiškinimus, pateikti savo argumentus ir samprotavimus, prieštarauti kitų dalyvaujančių byloje asmenų prašymams, argumentams ir samprotavimams.

32 straipsnis. Atstovavimas Konstituciniame Teisme

Dalyvaujantys byloje asmenys savo bylas Konstituciniame Teisme gali vesti patys arba per atstovus. Paties asmens dalyvavimas byloje neatima iš jo teisės turėti šioje byloje atstovus.

Juridinių asmenų, išskyrus valstybės institucijas ir įstaigas, vardu bylas Konstituciniame Teisme veda jų vienasmeniai valdymo organai, o įstatymuose ir steigimo dokumentuose nustatyta tvarka – kitų organų nariai ir dalyviai fiziniai asmenys, veikiantys pagal įstatymuose ir steigimo dokumentuose jiems suteiktas teises ir pareigas. Jie pateikia Konstituciniam Teismui tai patvirtinančius dokumentus.

Valstybės institucijų ir įstaigų atstovais pagal įstatymą laikomi šių institucijų ir įstaigų vadovai, veikiantys pagal įstatymuose jiems suteiktus įgaliojimus. Jie pateikia Konstituciniam Teismui dokumentus, patvirtinančius jų pareigas. Atstovu pagal įstatymą laikomas ir Seimo narių grupei atstovaujantis Seimo narys (nariai), kurį (kuriuos) savo prašyme nurodo pasirašydami po juo visi Seimo nariai, kurie kreipiasi į Konstitucinį Teismą, jeigu jų parašai patvirtinti Seimo Pirmininko arba

jo pavaduotojo. Teismui, kuris kreipėsi į Konstitucinį Teismą, atstovauja nutartą priėmęs teisėjas (arba kolegijos pirmininkas).

Nepilnamečio ar asmens, įstatymų nustatyta tvarka pripažinto neveiksnio tam tikroje srityje arba ribotai veiksnio tam tikroje srityje, interesams turi teisę Konstituciniame Teisme atstovauti jų atstovai pagal įstatymą (tėvai, tėviai, globėjai, rūpintojai). Jie pateikia Konstituciniam Teismui dokumentus, patvirtinančius jų teises ir pareigas.

Dalyvaujančių byloje asmenų atstovais (pagal pavedimą) Konstituciniame Teisme gali būti advokatai. Juridinio asmens atstovais (pagal pavedimą) taip pat gali būti aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turintys šio juridinio asmens darbuotojai ar valstybės tarnautojai. Seimo atstovais Seimo Pirmininko pavedimu gali būti ir kiti Seimo nariai. Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytų asmenų atstovais (pagal pavedimą) Konstituciniame Teisme taip pat gali būti aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turintys asmenys, kai jie atstovauja savo artimiesiems giminaičiams ar sutuoktiniui (sugyventiniui). Kai reikia specialių žinių, susijusių su bylos dalyku, kartu su šioje dalyje nurodytais asmenimis, atstovais pagal pavedimą gali būti ir kiti asmenys – neteisinių sričių specialistai.

Atstovo pagal pavedimą teisės turi būti išreikštos įstatymų nustatyta tvarka išduotame ir įformintame įgaliojime. Fizinių asmenų duodami įgaliojimai patvirtinami notarine tvarka, išskyrus Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytus atvejus, kai įgaliojimo patvirtinimas yra prilyginamas notariniam jo patvirtinimui. Advokato įgaliojimai patvirtinami rašytine su klientu sudaryta sutartimi ar jos išrašu arba Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo. Atstovauti pagal pavedimą juridiniams asmenims, išskyrus valstybės institucijas ir įstaigas, įgaliojimus Civilinio kodekso nustatyta tvarka išduoda atitinkamo juridinio asmens organas, valstybės institucijoms ir įstaigoms įgaliojimus išduoda tų institucijų ir įstaigų, kurioms jie atstovauja, vadovai, o Seimo narių grupei – Seimo narių grupės atstovas pagal įstatymą.

Kai nagrinėjant bylas dėl išvados, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai, taip pat dėl išvados, ar Respublikos Prezidento sveikatos būklė leidžia jam ir toliau eiti pareigas, suinteresuoto asmens buvimo vieta nėra žinoma arba jis dėl sveikatos būklės negali dalyvauti byloje ir įgalioti savo atstovo, Konstitucinis Teismas priima sprendimą kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl suinteresuoto asmens atstovo paskyrimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

33 straipsnis. Proceso dalyviai

Proceso dalyviais šiame įstatyme laikomi dalyvaujantys byloje asmenys, jų atstovai, liudytojai, ekspertai, pakviesti specialistai ir vertėjai.

34 straipsnis. Įrodymai

Įrodymais pripažįstami bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis Konstitucinis Teismas konstatuoja esant aplinkybių, pagrindžiančių dalyvaujančių byloje asmenų reikalavimus bei atsikirtimus, arba jų nesant.

Tie duomenys nustatomi remiantis dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais ir ekspertų išvadomis.

Kiekvienas dalyvaujantis byloje asmuo turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi, keldamas savo reikalavimus ir atsikirdamas.

Įrodymus pateikia dalyvaujantys byloje asmenys. Teismas gali pasiūlyti jiems pateikti papildomų įrodymų.

Teismas priima nagrinėti tik tuos įrodymus, kurie patvirtina turinčias reikšmės bylai aplinkybes.

Aplinkybių, Konstitucinio Teismo pripažintų visiems žinomomis, nereikia įrodinėti.

Faktai, nustatyti Konstitucinio Teismo nutarimu vienoje byloje, iš naujo neįrodinėjami nagrinėjant kitas bylas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

35 straipsnis. Įrodymų įvertinimas

Konstituciniam Teismui pateikti įrodymai neturi iš anksto nustatytos galios.

Teismas įrodymus įvertina pagal teisėjų vidinį įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu bylos aplinkybių visumos išnagrinėjimu Teismo posėdyje, vadovaudamasis įstatymais.

36 straipsnis. Liudytojas

Liudytoju gali būti kiekvienas asmuo, kuris gali žinoti kokių nors su byla susijusių aplinkybių.

Šaukiamas kaip liudytojas asmuo privalo atvykti į Teismą ar pas teisėją ir duoti teisingus parodymus.

Už neatvykimą pas teisėją ar į Teismo posėdį dėl priežasčių, kurios Teismo pripažintos nesvarbiomis, liudytojui gali būti paskirta bauda, o jei liudytojas neatvyksta be svarbių priežasčių į posėdį antrą kartą šaukiamas, jis gali būti priverstinai policijos atvedinamas.

Už atsisakymą ar vengimą duoti parodymus arba už žinomai melagingą parodymą liudytojas atsako pagal baudžiamuosius įstatymus. Apie atsakomybę Konstitucinio Teismo posėdyje liudytojas įspėjamas ir dėl to pasirašo.

Dėl atvykimo pas teisėją ir dalyvavimo Konstitucinio Teismo posėdyje liudytojo turėtos išlaidos apmokamos iš Konstituciniam Teismui šiems tikslams skirtų lėšų.

37 straipsnis. Ekspertas

Ekspertu gali būti skiriamas asmuo, turintis reikiamų žinių išvada duoti. Prireikus gali būti skiriami keli ekspertai.

Klausimus, kuriais turi būti gauta eksperto išvada, turi teisę pateikti teisėjas, rengiantis bylą nagrinėjimui, o posėdžio metu - kiekvienas dalyvaujantis byloje asmuo. Tokius klausimus galutinai nustato Teismas.

Paskirtas ekspertu asmuo privalo Teismo ar teisėjo šaukiamas atvykti ir duoti objektyvią išvadą jam iškeltais klausimais.

Ekspertas turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, dalyvauti nagrinėjant bylą, užduoti klausimų dalyvaujantiems byloje asmenims bei liudytojams, prašyti papildomos medžiagos.

Už neatvykimą Teismui ar teisėjui šaukiant ar už atsisakymą duoti išvadą be svarbių priežasčių ekspertui gali būti skiriama bauda.

Už žinomai melagingos išvados davimą ekspertas atsako pagal baudžiamuosius įstatymus. Apie tai ekspertas įspėjamas ir dėl to pasirašo.

Ekspertui už darbą, jeigu tas darbas nepriklauso jam pagal pareigas, ir kitos jo turėtos išlaidos dėl dalyvavimo Konstitucinio Teismo posėdyje apmokama iš Konstituciniam Teismui šiems tikslams skirtų lėšų.

38 straipsnis. Eksperto išvada

Eksperto išvada pateikiama raštu ir išdėstoma ekspertizės akte, kur nurodomi atlikti tyrimai, jų pagrindu padarytos išvados ir pagrįsti atsakymai į Teismo iškeltus klausimus.

Jei yra keli ekspertai, jie, prieš duodami išvadą, tarpusavyje pasitaria. Jeigu ekspertai prieina prie bendros išvados, tai ją pasirašo visi ekspertai. Ekspertai, nesutinkantys su kitais, surašo savo atskirą išvadą.

Eksperto išvada Konstituciniam Teismui neturi iš anksto nustatytos galios.

39 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų išlaidų apmokėjimas

Dalyvaujančių byloje asmenų, išskyrus Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytus asmenis, patirtas išlaidas, susijusias su buvimu ir dalyvavimu Konstitucinio Teismo teisejoje, apmoka institucijos ir įstaigos, kurioms jie atstovauja.

Pagal Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyto asmens prašymą Konstituciniam Teismui pripažinus, kad įstatymas ar kitas Seimo priimtas aktas, Respublikos Prezidento aktas ar Vyriausybės aktas, kurio pagrindu priimtas asmens konstitucines teises ar laisves pažeidžiantis sprendimas, prieštarauja Konstitucijai arba įstatymams, pareiškėjo patirtas būtinas ir pagrįstas išlaidas, susijusias su dalyvavimu Konstitucinio Teismo teisejoje, apmoka valstybės institucija, kurios priimtas teisės aktas (jo dalis) pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai. Dėl šių išlaidų atlyginimo pareiškėjas ne vėliau kaip per 14 dienų nuo Konstitucinio Teismo nutarimo

priėmimo dienos Konstituciniam Teismui pateikia motyvuotą rašytinį prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Neišsprendus šioje dalyje nurodyto pareiškėjo patirtų būtinų ir pagrįstų išlaidų atlyginimo klausimo priimtame Konstitucinio Teismo nutarime, Konstitucinis Teismas šį klausimą išsprendžia atskiru sprendimu. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato išlaidų, susijusių su dalyvavimu Konstitucinio Teismo teisenoje, atlyginimo didžiausius dydžius ir jų mokėjimo tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

40 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisė skirti baudas

Konstitucinis Teismas turi teisę skirti baudas, kai:

1) nustatytu laiku be pateisinamų priežasčių pareigūnai ir asmenys neįvykdo Konstitucinio Teismo ar jo teisėjo reikalavimų pateikti jam dokumentus ar medžiagą, patvirtinti dokumentus ar aktų tekstus, atlikti tyrimus;

2) be pateisinamų priežasčių liudytojas, specialistas ar ekspertas neatvyksta, atsisako atvykti arba nepraneša apie negalėjimą atvykti į Konstitucinį Teismą ar pas teisėją;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

3) ekspertas be svarbių priežasčių atsisako duoti išvadą;

4) dalyvaujantis procese asmuo po įspėjimo vėl kalba be eilės arba užgaulioja posėdžio dalyvius ar Teismą;

5) esantis posėdžių salėje asmuo pažeidžia tvarką, neklauso posėdžio pirmininko reikalavimų laikytis tvarkos;

6) dalyvaujantys byloje asmenys piktnaudžiauja savo procesinėmis teisėmis.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Konstitucinis Teismas turi teisę skirti baudą piliečiams ir dalyvaujančių byloje asmenų atstovams – iki vieno paskutinio paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžio, o pareigūnams – iki 4 VMDU dydžio už kiekvieną pažeidimo atvejį.

Kai šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyti pažeidimai padaromi posėdžio metu, Konstitucinio Teismo sprendimas dėl baudos paskyrimo priimamas posėdžio metu nedelsiant. Kitais atvejais sprendimas dėl baudos paskyrimo priimamas po ištyrimo. Visais atvejais Konstitucinio Teismo sprendimas dėl baudos paskyrimo įrašomas į posėdžio protokolą, kur nurodoma pažeidėjo vardas, pavardė, darbovietė ir adresas.

Konstitucinio Teismo sprendimas dėl baudos paskyrimo (posėdžio protokolo išrašas) siunčiamas teismo anstoliui vykdyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-183](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. [21-691](#) (2001 03 09)

41 straipsnis. Prašymų išskyrimas ir sujungimas

Konstituciniame Teisme gautas prašymas iki teismo nagrinėjimo pradžios gali būti išskirtas į atskiras bylas, jeigu pareiškėjas prašo ištirti kelių teisės aktų ar kelių nuostatų atitiktį Konstitucijai ar įstatymams. Konstitucinis Teismas, nustatęs, kad yra du ar daugiau prašymų ištirti to paties teisės akto ar susijusių teisės aktų atitiktį Konstitucijai ar įstatymams, iki teismo nagrinėjimo pradžios gali juos sujungti į vieną bylą. Šiais atvejais Konstitucinis Teismas priima motyvuotus sprendimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1783](#), 2011-12-06, Žin., 2011, Nr. [154-7262](#) (2011-12-17)

42 straipsnis. Konstitucinio Teismo šaukimai

Dalyvaujantiems byloje asmenims ir jų atstovams Teismo šaukimais pranešama apie Konstitucinio Teismo posėdžio laiką, atskirų procesinių veiksmų atlikimo laiką ir vietą. Teismo šaukimais į Teismą taip pat kviečiami liudytojai, ekspertai ir vertėjai. Šaukime nurodomos neatvykimo į Teismą pasekmės.

Šaukimai pristatomi per kurjerius ar paštu. Šaukimo įteikimo adresatui laikas pažymimas įteikiamajame šaukime ir Teismui grąžintinoje šaukimo dalyje su parašu apie šaukimo įteikimą.

Teismo šaukimai į posėdį dalyvaujantiems byloje asmenims turi būti išsiųsti ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki posėdžio pradžios.

43 straipsnis. Pranešimai apie posėdį

Konstitucinio Teismo teisėjams pranešimai apie posėdį turi būti įteikti ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki posėdžio pradžios. Nagrinėjamos bylos medžiagos nuorašai teisėjams įteikiami pradėjus išankstinį medžiagos tyrimą.

2 SKIRSNIS. TEISMINIS NAGRINĖJIMAS

44 straipsnis. Teisminis posėdis

Byla Konstitucinio Teismo posėdyje nagrinėjama, tik kai dalyvaujantiems byloje asmenims apie tai pranešta.

Dalyvujančių byloje asmenų ir jų atstovų neatvykimas į Teismo posėdį nėra kliūtis bylai nagrinėti, nutarimui ar išvadai bei kitiems sprendimams priimti.

Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas bylą žodinio proceso tvarka, privalo tiesiogiai ištirti įrodymus: išklausti dalyvujančių byloje asmenų, specialistų paaiškinimus, liudytojų parodymus, ekspertų išvadas, susipažinti su rašytiniais įrodymais ir apžiūrėti kitus įrodymus, o nagrinėdamas bylą rašytinio proceso tvarka, – ištirti rašytinius dalyvujančių byloje asmenų, specialistų paaiškinimus, ekspertų išvadas, kitus rašytinius įrodymus.

Kalbėti Teisme gali tik dalyvaujantys byloje asmenys, jų atstovai, liudytojai, ekspertai, kviešti specialistai ar pareigūnai.

Tais atvejais, kai į teisminį posėdį neatvyksta nė vienas iš kvieštųjų dalyvauti byloje asmenų ir jų atstovų, teisminis posėdis vyksta laisva forma.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Nr. [XI-1783](#), 2011-12-06, *Žin.*, 2011, Nr. [154-7262](#) (2011-12-17)

45 straipsnis. Teismo posėdžio pirmininkas

Teisminiame posėdyje pirmininkauja Konstitucinio Teismo pirmininkas, o jei jo nėra, jo pareigas laikinai einantis Konstitucinio Teismo teisėjas, o jei ir jų nėra - Konstitucinio Teismo išrinktas teisėjas, tačiau ne teisėjas pranešėjas.

Posėdžio pirmininkas vadovauja posėdžiui, imasi priemonių visoms bylos aplinkybėms visapusiškai, iki galo ir objektyviai ištirti; šalina iš proceso visa tai, kas nesusiję su nagrinėjamu klausimu; nutraukia proceso dalyvius, jeigu jie kalba apie klausimus, nesusijusius su nagrinėjama byla arba nežinymingus Konstituciniam Teismui; atima iš kalbėtojų žodį, kai jie savavališkai pradeda kalbėti, kai neįvykdo posėdžio pirmininko reikalavimų, kai kalba šiurkščiai ar įžeidžiančiai arba kai rodo nepagarbą Konstitucijai ar valstybės konstitucinei santvarkai.

Posėdžio pirmininkas turi teisę pašalinti iš posėdžių salės kiekvieną, kas pažeidžia tvarką arba neklauso jo reikalavimų. Dalyvaujantį byloje asmenį galima pašalinti Teismo sprendimu, kai jo nepaveikia posėdžio pirmininko įspėjimas.

Posėdžio pirmininkas įspėja esančius posėdžių salėje asmenis, jeigu jų elgesys trukdo vesti posėdį, kad pakartotinai pažeidus tvarką jie gali būti pašalinti iš salės.

Posėdžio pirmininkas skelbia posėdžio pertrauką, kai jos reikia poilsiui, kai dalyvaujantiems byloje asmenims būtina pasirengti baigiamajai kalbai, kai pasibaigia darbo laikas, kai kliudoma normaliai dirbti ir kitais atvejais.

46 straipsnis. Teismo posėdžio tvarka

Esantys posėdžių salėje asmenys privalo išlaikyti rimtį ir pagarbą Teismui, be prieštaravimų klausyti posėdžio pirmininko reikalavimų laikytis tvarkos.

Nepilnamečiai, kurie nėra pareiškėjai ar liudytojai, į posėdžių salę neįleidžiami.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, *paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391*

Teisėjams įeinant į posėdžių salę ir išeinant iš jos, skelbiant Konstitucinio Teismo nutarimą ar išvadą, visi esantieji posėdžių salėje atsistoja. Visi proceso dalyviai į Teismą kreipiasi, kalba, savo

parodymus bei paaiškinimus duoda stovėdami. Į Teismą kreipiamasi žodžiais "Aukštasis Teisme" arba "Gerbiamasis Teisme".

Konstitucinio Teismo posėdžio metu tvarką prižiūri Teismo tvarkdarys. Jo reikalavimai laikytis tvarkos arba vykdyti posėdžio pirmininko nurodymus proceso dalyviams yra privalomi.

Jeigu posėdžio metu jame dalyvaujantys asmenys pažeidžia tvarką, neklauso posėdžio pirmininko ar tvarkdario reikalavimų laikytis tvarkos arba pažeidžia kitas Konstituciniame Teisme priimtas taisykles, jie gali būti pašalinami iš posėdžių salės bei traukiami atsakomybėn pagal įstatymus.

47 straipsnis. Parengiamoji teisminio posėdžio dalis

Paskirtu laiku posėdžio pirmininkas paskelbia, kad pradėdamas Konstitucinio Teismo posėdį, ir praneša, kuri byla turi būti nagrinėjama.

Konstitucinio Teismo posėdžio sekretorius praneša, kurie iš šauktųjų asmenų yra atvykę, kas žinoma apie kitų asmenų neatvykimo priežastis.

Teismas nustato atvykusiųjų asmenybę, patikrina pareigūnų ir atstovų įgaliojimus. Jei kas nors iš dalyvaujančių byloje asmenų neatvyko ar atstovas neturi reikiamo įgaliojimo, Konstitucinis Teismas sprendžia, ar galima pradėti nagrinėti bylą.

Posėdžio pirmininkas išaiškina dalyvaujantiems byloje asmenims ir ekspertams jų teises ir pareigas, o kitiems šauktiems asmenims - jų pareigas ir atsakomybę.

Teismas išklauso dalyvaujančių byloje asmenų pageidavimus ir juos išsprendžia.

48 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo nusišalinimas ir nušalinimas

Konstitucinio Teismo teisėjas nusišalina ar gali būti nušalintas nuo bylos nagrinėjimo, jeigu:

1) jis yra dalyvaujančių byloje asmenų giminaitis, kai svarstomi paklausimai personaliniais klausimais;

2) jis yra viešai pareiškęs, kaip turi būti išspręsta Teisme nagrinėjama byla;

3) yra kitų aplinkybių, keliančių pagrįstą abejonių teisėjo nešališkumu.

Jei yra aplinkybių, nurodytų šio straipsnio pirmojoje dalyje, prieš bylos nagrinėjimo pradžią teisėjas privalo raštu apie tai pareikšti ir prašyti Konstitucinio Teismo spręsti jo nušalinimo klausimą. Tais pačiais pagrindais ir tvarka motyvuotai nušalinimą gali pareikšti dalyvaujantys byloje asmenys.

Jeigu šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos aplinkybės paaiškėja atliekant gauto prašymo ar paklausimo išankstinį tyrimą, išankstinį tyrimą atliekantis teisėjas privalo raštu apie tai pareikšti ir prašyti Konstitucinio Teismo pirmininko spręsti jo nusišalinimo klausimą. Teisėjo nusišalinimo nuo prašymo ar paklausimo išankstinio tyrimo klausimą Konstitucinio Teismo pirmininko teikimu sprendžia Konstitucinis Teismas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Jeigu yra pareikštas nušalinimas, Konstitucinis Teismas turi išklausti dalyvaujančių byloje asmenų nuomones. Nusišalinimo ar nušalinimo klausimą Teismas išsprendžia pasitarimų kambaryje.

TAR pastaba. 48 straipsnio 3 dalis tampa 4 dalimi.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1224](#), 2007-06-26, Žin., 2007, Nr. [77-3056](#) (2007-07-12)

49 straipsnis. Bylos nagrinėjimo atidėjimas

Atidėti bylos nagrinėjimą galima Konstitucinio Teismo sprendimu, jeigu:

1) klausimas nepakankamai parengtas ir reikia papildomo tyrimo;

2) būtina išreikalauti naujus įrodymus;

3) Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas bylą, nusprendžia kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą su prašymu pateikti konsultacinę išvadą dėl principinių klausimų, susijusių su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ar jos protokoluose apibrėžtų teisių ir laisvių aiškinimu ar taikymu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

4) Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas bylą, nusprendžia kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu pateikti prejudicinį sprendimą dėl klausimų, susijusių su Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimu ar galiojimu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

5) atsiranda kitų svarbių priežasčių.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Konstitucinis Teismas, atidėdamas bylos nagrinėjimą, gali paskirti kito posėdžio laiką ir apie tai pasirašytinai paskelbti atvykusiems asmenims.

Atidėdamas pradėtos bylos nagrinėjimą, Teismas gali apklausti atvykusius liudytojus, kurie iš naujo paprastai nebešaukiami.

Atidėjus bylos nagrinėjimą šio straipsnio pirmosios dalies 3 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais, atidėtas bylos nagrinėjimas atnaujinamas gavus atitinkamai iš Europos Žmogaus Teisių Teismo konsultacinę išvadą arba iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Atnaujinęs atidėtos bylos nagrinėjimą, Teismas nusprendžia, ar ją pradėti nagrinėti iš pradžių ar nuo tos teismo proceso vietos, kurioje bylos nagrinėjimas buvo atidėtas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

50 straipsnis. Įrodymų tyrimas

Bylos nagrinėjimas iš esmės pradedamas nuo teisėjo pranešėjo pasisakymo, kuriame išdėstoma bylos esmė, jos nagrinėjimo vada ir pagrindas, turimos medžiagos turinys ir kiti reikalingi duomenys. Konstitucinio Teismo teisėjai gali užduoti klausimų pranešėjui.

Po to išklausomi dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimai pradedant pareiškėju. Šie asmenys turi teisę užduoti vienas kitam klausimų, pasakyti savo nuomonę dėl kiekvieno kito asmens pareiškimo bei prašymo. Jiems klausimų gali užduoti ir Konstitucinio Teismo teisėjai. Posėdžio pirmininkas garsiai perskaito rašytinius tų dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimus, kurie neatvyko į posėdį.

Prieš apklausdamas liudytojus, posėdžio pirmininkas nustato jų asmens tapatybę, pasirašytinai įspėja juos dėl atsakomybės už atsisakymą arba vengimą duoti parodymus bei už žinomai melagingus parodymus.

Po liudytojo parodymų jam gali būti užduodama klausimų. Rašytiniai liudytojų parodymai garsiai perskaitomi Teismo posėdyje.

Rašytiniai įrodymai arba jų apžiūros protokolai garsiai perskaitomi Teismo posėdyje ir pateikiami susipažinti dalyvaujantiems byloje asmenims, kurie po to gali duoti paaiškinimus.

Daiktinius įrodymus apžiūri Teismas; jie parodomi ir dalyvaujantiems byloje asmenims, o prireikus - ekspertams ir liudytojams. Dalyvaujantys byloje asmenys dėl daiktinių įrodymų gali duoti paaiškinimus.

Ekspertizės aktas garsiai perskaitomas Teismo posėdyje. Ekspertui gali būti užduodama klausimų. Prireikus Teismas gali paskirti papildomą arba pakartotinę ekspertizę.

Į posėdį kvieisti specialistai pateikia savo paaiškinimus jiems iškeltais klausimais, išdėsto savo argumentus. Specialistams gali būti užduodama klausimų.

Kai išnagrinėti visi įrodymai, posėdžio pirmininkas paklausia dalyvaujančių byloje asmenų, ar jie nori papildyti bylos medžiagą. Prašymus Teismas išsprendžia, priimdamas dėl jų sprendimus. Kai prašymai išspręsti arba jų nėra, posėdžio pirmininkas paskelbia, kad įrodymų tyrimas yra baigtas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

51 straipsnis. Teisminiai ginčai

Teisminiai ginčai susideda iš dalyvaujančių byloje asmenų kalbų.

Teisminiuose ginčiuose pirmieji pasisako pareiškėjas ir jo atstovas, po to - suinteresuotas asmuo ir jo atstovas.

Po to dalyvaujantys byloje asmenys gali pasisakyti antrą kartą dėl to, kas pasakyta ginčiuose. Paskutinio žodžio teisė visada priklauso suinteresuotam asmeniui ir jo atstovui.

Jeigu Konstitucinis Teismas teisminių ginčų metu pripažįsta, jog reikia išsiaiškinti naujas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai, arba ištirti naujus įrodymus, jis priima sprendimą atnaujinti įrodymų tyrimą. Baigęs įrodymų tyrimą, Teismas vėl išklauso teisminius ginčus bendra tvarka.

52 straipsnis. Teismo posėdžio eigos fiksavimas

Nagrinėjant bylą žodinio proceso tvarka, daromas Konstitucinio Teismo posėdžio garso įrašas. Konstitucinio Teismo posėdžio garso įrašas yra laikomas Konstitucinio Teismo posėdžio protokolu ir yra sudedamoji bylos dalis. Konstituciniam Teismui nutarus, rašomas ir Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas. Protokolą rašo posėdžio sekretorius.

Konstitucinio Teismo posėdžio protokole nurodoma:

- 1) posėdžio vieta ir data, jo pradžios ir pabaigos laikas;
- 2) posėdžio pirmininko vardas, pavardė ir pareigos;
- 3) dalyvaujančių teisėjų vardai ir pavardės, posėdžio sekretoriaus vardas ir pavardė;
- 4) nagrinėjamas klausimas;
- 5) duomenys apie dalyvaujančius byloje asmenis;
- 6) dalyvaujantys liudytojai ir ekspertai;
- 7) kiti posėdyje dalyvaujantys oficialūs asmenys;
- 8) Konstitucinio Teismo veiksmų nuosekli tvarka ir jų rezultatai;
- 9) Konstitucinio Teismo sprendimai;
- 10) dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimai ir kalbos;
- 11) įrašas apie liudytojų ir ekspertų įspėjimą dėl atsakomybės;
- 12) liudytojų ir ekspertų parodymai;
- 13) dalyvaujantiems byloje asmenims, liudytojams ir ekspertams pateikti klausimai ir atsakymai į juos;
- 14) dokumentų ir kitų įrodymų apžiūros duomenys;
- 15) ginčų turinys;
- 16) faktai, kuriuos dalyvaujantys byloje asmenys prašė pažymėti protokole;
- 17) tvarkos pažeidimai, kiti nepagarbos Konstituciniam Teismui faktai, taip pat įspėjimai, baudos ir kitos procesinės poveikio priemonės;
- 18) kad nutarimas ar kitas sprendimas perskaitytas garsiai.

Protokole turi būti kuo tiksliau ir išsamiau atspindėta Konstitucinio Teismo posėdžio eiga ir visos kalbos. Raštu pateikti ir pasirašyti liudytojų parodymai, ekspertų išvados, kitų proceso dalyvių paaiškinimai pridedami prie bylos. Žodžiu apklaustas liudytojas savo parodymus gali pateikti ir raštu. Jie pridedami prie bylos.

Konstitucinio Teismo posėdžio protokolas turi būti surašytas per 2 darbo dienas baigus ar atidėjus posėdį. Protokolą pasirašo Konstitucinio Teismo pirmininkas ir posėdžio sekretorius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, *Žin.*, 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

53 straipsnis. Konstitucinio Teismo pasitarimo slaptumas

Konstitucinio Teismo teisėjai, dalyvavę teisminiuose ginčiuose, išeina į pasitarimų kambarį priimti nutarimo. Apie tai posėdžio pirmininkas paskelbia esantiems posėdžių salėje asmenims.

Pasitarimo ir nutarimo ar išvados priėmimo metu pasitarimų kambaryje gali būti tik Konstitucinio Teismo teisėjai. Posėdžio pirmininkas vadovauja teisėjų pasitarimui, garantuodamas teisėjams galimybę laisvai ir nekliudomai pareikšti savo nuomonę, siekdamas visapusiško ir išsamaus apsvaistymo, organizuoja balsavimą, sprendimo fiksavimą ir surašymą. Kai pasitarimas baigtas, Konstitucinis Teismas į pasitarimų kambarį gali pakviesti Teismo tarnautoją, kad šis užrašytų jam diktuojamą Konstitucinio Teismo nutarimą ar išvadą.

Nei Konstitucinio Teismo teisėjai, nei posėdyje dalyvavęs tarnautojas neturi teisės paskelbti nei nuomonių, pareikštų pasitarimų kambaryje, nei kaip kas balsavo. Nuomonės paskelbimu nelaikomas atskirosios nuomonės pareiškimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

53¹ straipsnis. Bylos nagrinėjimas rašytinio proceso tvarka

Bylą teismui rengiantis Konstitucinio Teismo teisėjas, nustatęs, kad yra pakankamai duomenų nagrinėti bylą rašytinio proceso tvarka, tvarkomajame Konstitucinio Teismo posėdyje siūlo priimti sprendimą skirti nagrinėti bylą rašytinio proceso tvarka.

Byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai Konstitucinis Teismas nusprendžia, kad yra būtinas žodinis bylos nagrinėjimas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Apie Konstitucinio Teismo sprendimą skirti nagrinėti bylą rašytinio proceso tvarka byloje dalyvaujantiems asmenims turi būti pranešta išsiųstu sprendimo nuorašu ne vėliau kaip prieš 7 kalendorines dienas iki teismo posėdžio pradžios.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Bylą nagrinėjant rašytinio proceso tvarka, proceso dalyviai į teisminį posėdį nekviečiami ir jame nedalyvauja, posėdis vyksta laisva forma. Šiame įstatyme nustatytas teises ir pareigas proceso dalyviai įgyvendina raštu iki teismo posėdžio pradžios.

Nagrinėdamas bylą rašytinio proceso tvarka, Konstitucinis Teismas, įvertinęs bylos medžiagą, gali priimti sprendimą skirti nagrinėti bylą žodinio proceso tvarka.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1783](#), 2011-12-06, *Žin.*, 2011, Nr. [154-7262](#) (2011-12-17)

54 straipsnis. Klausimai, išsprendžiami priimant nutarimą

Priimdamas nutarimą, Teismas įvertina įrodymus, konstatuoja, kurios svarbios aplinkybės yra nustatytos ir kurios nenustatytos, kuria Konstitucijos ar įstatymo norma turi būti remiamasi šioje byloje ir ar prašymas yra tenkintinas.

Teismas pagrindžia nutarimą tik tais įrodymais, kurie ištirti Teismo posėdyje.

Teismas, pasitarimo metu pripažinęs, jog būtina išaiškinti naujas aplinkybes arba ištirti naujus įrodymus, priima sprendimą atnaujinti bylos nagrinėjimą ir nustato, kuriuos procesinius veiksmus reikia papildomai atlikti.

55 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo priėmimo tvarka

Konstitucinio Teismo nutarimas dėl bylos priimamas pasitarimų kambaryje. Nutarimas turi būti priimtas ne vėliau kaip per vieną mėnesį baigus nagrinėti bylą.

Priimtas nutarimas išdėstomas raštu ir visų dalyvavusių teisėjų pasirašomas.

Pataisos nutarime turi būti aptartos raštu prieš teisėjų parašus.

Konstitucinio Teismo teisėjas, turintis kitą nuomonę dėl Konstitucinio Teismo priimto akto, turi teisę ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po atitinkamo akto paskelbimo Teismo posėdžių salėje raštu išdėstyti motyvuotą savo atskirąją nuomonę. Jeigu tokia nuomonė yra gauta ne vėliau kaip iki Konstitucinio Teismo akto paskelbimo Teismo posėdžių salėje, posėdžio pirmininkas apie tai praneša Teismo posėdžių salėje paskelbus Konstitucinio Teismo priimtą aktą.

Teisėjo atskiroji nuomonė skelbiama Konstitucinio Teismo interneto svetainėje, pridedama prie bylos ir apie tai pranešama byloje dalyvaujantiems asmenims ir visuomenės informavimo priemonėms.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, *Žin.*, 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)

Nr. [XII-581](#), 2013-11-07, *Žin.*, 2013, Nr. [120-6053](#) (2013-11-23)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

56 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo turinys

Konstitucinio Teismo nutarimas dėl bylos surašomas kaip atskiras dokumentas.

Jame nurodoma:

nutarimo pavadinimas, jo priėmimo data ir vieta;

Konstitucinio Teismo sudėtis;

posėdžių sekretorius;

dalyvaujantys byloje asmenys ir jų atstovai;

nagrinėjamas klausimas, jo pagrindas;

Konstitucijos ir šio įstatymo straipsniai, nustatantys Konstitucinio Teismo teisę nagrinėti šį klausimą;

reikalavimas, esantis kreipimesi;

teisės akto, kurio atitikimas Konstitucijai buvo tikrinamas, visas pavadinimas, jo paskelbimo ar gavimo šaltinis;

Seimo nario ar valstybės pareigūno veiksmai ar sprendimas, kurių atitikimas Konstitucijai buvo tiriamas;

aplinkybės, kurias nustatė Konstitucinis Teismas;

argumentai ir įrodymai, kuriais grindžiamas Konstitucinio Teismo priimtas sprendimas, o prireikus - argumentai, paneigiantys kitas nuomones;

Konstitucijos norma, kuria vadovavosi Konstitucinis Teismas, vertindamas akto ar veiksmo atitikimą Konstitucijai;

nutarimo rezoliucija;

nurodymas, kad nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

57 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimas Teisme

Priėmęs nutarimą, Konstitucinis Teismas grįžta į posėdžių salę ir posėdžio pirmininkas paskelbia Teismo nutarimą.

Visi esantieji posėdžių salėje, išskyrus Konstitucinio Teismo teisėjus, nutarimą išklauso stovėdami.

Priėmus nutarimą, dalyvavę byloje asmenys bei kitos institucijos ir asmenys nebegali iš naujo kelti Teisme klausimo dėl išnagrinėto teisės akto atitikimo Konstitucijai ar įstatymams arba ginčyti Teismo išvados ar jo nustatytų faktų ir teisinių santykių.

58 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo ištaisymas

Konstitucinis Teismas, paskelbęs nutarimą, išvadą ar sprendimą, gali savo iniciatyva ar dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ištaisyti juose esančius netikslumus ir akivaizdžias redakcines klaidas, jeigu tai nekeičia nutarimo, išvados ar sprendimo esmės. Dėl to Konstitucinis Teismas priima sprendimą. Šis sprendimas išsiunčiamas ir skelbiamas šio įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

59 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo neskundžiamumas

Konstitucinio Teismo nutarimai yra galutiniai ir neskundžiami.

60 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo išsiuntimas

Konstitucinio Teismo nutarimas, išvada ir sprendimas ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jų priėmimo dienos išsiunčiami:

1) dalyvavusiems byloje asmenims;

2) Seimui, Respublikos Prezidentui, Vyriausybei;

3) Aukščiausiojo Teismo pirmininkui, generaliniam prokurorui, teisingumo ministrui.

Konstitucinio Teismo pirmininkas gali nurodyti, kad Konstitucinio Teismo nutarimas, išvada ir sprendimas būtų išsiųsti kitoms institucijoms, pareigūnams ar piliečiams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

61 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo aiškinimas

Konstitucinio Teismo nutarimą, išvadą ir sprendimą oficialiai gali aiškinti tik pats Konstitucinis Teismas pagal dalyvavusių byloje asmenų, kitų šio įstatymo 60 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų ar asmenų prašymą, taip pat savo iniciatyva.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo aiškinimo teismo posėdžio forma yra laisva. Apie posėdžio laiką ir vietą pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims. Dėl Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo aiškinimo priimamas sprendimas – atskiras dokumentas. Jis išsiunčiamas ir skelbiamas šio įstatymo nustatyta tvarka.

Konstitucinis Teismas privalo aiškinti savo nutarimą, išvadą ir sprendimą nekeisdamas jų turinio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

62 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimo, išvados ir sprendimo peržiūrėjimas

Konstitucinio Teismo nutarimas, išvada ir sprendimas gali būti peržiūrėti paties Konstitucinio Teismo iniciatyva, jeigu paaiškėjo naujų esminių aplinkybių, kurios, jeigu būtų buvusios žinomos Konstituciniam Teismui nutarimo, išvados ar sprendimo priėmimo metu, būtų galėjusios lemti kitokį priimto nutarimo, išvados ar sprendimo turinį.

Tokiu atveju Konstitucinis Teismas priima sprendimą ir pradeda bylą nagrinėti iš naujo.

Konstitucinio Teismo sprendimas dėl savo nutarimo, išvados ar sprendimo išaiškinimo gali būti peržiūrėtas ir tuo atveju, kai nutarimas, išvada ar sprendimas buvo išaiškintas ne pagal tikrąjį jo turinį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

IV SKYRIUS. PRAŠYMŲ IŠTIRTI TEISĖS AKTŲ ATITIKIMĄ KONSTITUCIJAI TEISENA

63 straipsnis. Bylų dėl teisės aktų atitikimo Konstitucijai žinybingumas Konstituciniam Teismui

Konstitucinis Teismas nagrinėja bylas dėl:

- 1) įstatymų ir kitų Seimo aktų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai;
- 2) Respublikos Prezidento aktų atitikimo Konstitucijai ir įstatymams;
- 3) Vyriausybės aktų atitikimo Konstitucijai ir įstatymams.

Nagrinėdamas šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytas bylas, Konstitucinis Teismas tiria tiek viso akto, tiek ir jo dalies atitikimą Konstitucijai ar įstatymams.

64 straipsnis. Bylų dėl teisės aktų atitikimo Konstitucijai nagrinėjimo pagrindai ir vada

Bylos dėl teisės akto atitikimo Konstitucijai nagrinėjimo Konstituciniame Teisme pagrindas yra teisiškai motyvuota abejonė, kad visas aktas ar jo dalis prieštarauja Konstitucijai pagal:

- 1) normų turinį;
- 2) reguliavimo apimtį;
- 3) formą;
- 4) Konstitucijoje nustatytą priėmimo, pasirašymo, paskelbimo ar įsigaliojimo tvarką.

Vada nagrinėti bylą dėl teisės akto atitikimo Konstitucijai yra šio įstatymo nustatyta tvarka ir nustatytos formos prašymo padavimas Konstituciniam Teismui.

65 straipsnis. Prašymo ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai padavimas Konstituciniam Teismui

Prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai Konstituciniam Teismui turi teisę paduoti:

- 1) dėl įstatymo ar kito Seimo priimto akto – Vyriausybė, ne mažesnė kaip 1/5 visų Seimo narių grupė ir teismai;

- 2) dėl Respublikos Prezidento akto – ne mažesnė kaip 1/5 visų Seimo narių grupė ir teismai;
- 3) dėl Vyriausybės akto – ne mažesnė kaip 1/5 visų Seimo narių grupė, teismai ir Respublikos Prezidentas.

Asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitikimą Konstitucijai arba įstatymams, jeigu:

- 1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir
- 2) šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytais savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir

3) nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.

Jeigu šio straipsnio antroje dalyje nurodyto asmens prašymas įteiktas paštui, kurjeriui arba išsiųstas elektroninių ryšių priemonėmis iki šio straipsnio antrosios dalies 3 punkte nustatyto prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui termino paskutinės dienos dvidešimt ketvirtos valandos, šis terminas nelaikomas praleistu.

Šio straipsnio antroje dalyje nurodytas asmuo turi teisę prašyti atnaujinti dėl svarbių priežasčių praleistą šio straipsnio antrosios dalies 3 punkte nustatytą prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą. Nustačius, kad šis terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių, sprendimas dėl praleisto termino atnaujinimo priimamas šio įstatymo 25 straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

66 straipsnis. Prašymo ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai turinys

Prašyme ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai turi būti nurodyta:

- 1) adresatas – Konstitucinis Teismas;
- 2) pareiškėjo pavadinimas ir adresas;
- 3) duomenys apie pareiškėjo atstovą ir jo įgaliojimus, išskyrus atvejus, kai atstovaujama pagal pareigas;
- 4) valstybės institucijos, priėmusios ginčijamą teisės aktą, pavadinimas ir adresas;
- 5) Konstitucijos ir šio įstatymo normos, suteikiančios teisę kreiptis su prašymu į Konstitucinį Teismą;
- 6) tikslus ginčijamo teisės akto pavadinimas, numeris, priėmimo data ir kiti jam identifikuoti būtini duomenys, jo paskelbimo šaltinis (jeigu buvo skelbtas);
- 7) konkretūs bylos nagrinėjimo pagrindai su nuorodomis į šio įstatymo normas;
- 8) pareiškėjo pozicija dėl teisės akto atitikimo Konstitucijai ir tos pozicijos juridinis pagrindimas su nuorodomis į įstatymus;
- 9) suformuluotas prašymas Konstituciniam Teismui;
- 10) pridedamų dokumentų sąrašas.

Prašymą pasirašo valstybės institucijos, kuriai suteikta teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą, vadovas. Vyriausybės prašymas turi būti paremtas Vyriausybės nutarimu, kuris pridedamas prie teikiamų dokumentų. Seimo narių grupės prašymą pasirašo visi Seimo nariai, kurie su prašymu kreipiasi į Konstitucinį Teismą, kartu nurodydami savo grupės atstovą (atstovus); Seimo narių parašai turi būti patvirtinti Seimo Pirmininko ar Seimo Pirmininko pavaduotojo parašu. Tais atvejais, kai prašymas pateikiamas elektroninių ryšių priemonėmis elektronine forma, valstybės institucijos, kuriai suteikta teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą, vadovas prašymą pasirašo pažangiuoju elektroniniu parašu, o elektroninių ryšių priemonėmis elektronine forma teikiamas Seimo narių grupės prašymas patvirtinamas Seimo Pirmininko ar Seimo Pirmininko pavaduotojo pažangiuoju elektroniniu parašu.

Prie prašymo pridedama:

- 1) ginčijamo teisės akto (jo nuostatos) tekstas;
- 2) įgaliojimas ar kitas dokumentas, patvirtinantis atstovo įgaliojimus, išskyrus atvejus, kai atstovaujama pagal pareigas;
- 3) dokumentų ir kitos medžiagos, surašytų ne lietuvių kalba, įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti vertimai į lietuvių kalbą.

Prie prašymo gali būti pridedamas siūlomų iškviesti į Konstitucinio Teismo posėdį liudytojų ir ekspertų sąrašas, specialistų išvados bei kiti dokumentai ir medžiaga. Prie kiekvieno liudytojo pavardės nurodoma, kokias aplinkybes jis gali patvirtinti.

Prašymas ir šio straipsnio trečiojoje dalyje nurodyti jo priedai pateikiami Konstituciniam Teismui. Prašymas ir jo priedai gali būti pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis elektronine forma. Prašymų ir jų priedų pateikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarka nustatoma Konstitucinio Teismo reglamente.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

67 straipsnis. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, apygardų ir apylinkių teismų prašymų Konstituciniam Teismui turinys

Jei yra pagrindo manyti, kad įstatymas ar kitas teisės aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, teismas (teisėjas) sustabdo šios bylos nagrinėjimą ir, atsižvelgdamas į Konstitucinio Teismo kompetenciją, kreipiasi į jį su prašymu spręsti, ar šis įstatymas ar kitas teisės aktas atitinka Konstituciją.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardų ir apylinkių teismai kreipiasi į Konstitucinį Teismą nutartimi. Nutartyje turi būti nurodyta:

- 1) nutarties priėmimo laikas ir vieta;
- 2) nutartį priėmusio teismo pavadinimas ir adresas;
- 3) nutartį priėmusio teismo sudėtis, dalyvaujantys byloje asmenys;
- 4) trumpa bylos esmė ir kokiais įstatymais dalyvaujantys byloje asmenys grindžia savo reikalavimus arba atsikirtimus;
- 5) teismo nuomonės dėl įstatymo ar kito teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisiniai argumentai;

- 6) suformuluotas teismo prašymas Konstituciniam Teismui.

Prie teismo nutarties pridedama:

- 1) sustabdytoji teismo byla;
- 2) ginčijamo teisės akto (jo nuostatos) tekstas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Teismo nutartis pateikiama Konstituciniam Teismui, išskyrus atvejus, kai Konstituciniame Teisme dėl to paties dalyko jau yra priimtas prašymas. Teismo nutartis gali būti pateikiama elektroninių ryšių priemonėmis elektronine forma. Teismo nutarčių pateikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarka nustatoma Konstitucinio Teismo reglamente.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs bylą, gražina atitinkamam teismui atsiųstą sustabdytąją bylą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

67¹ straipsnis. Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyto asmens prašymo Konstituciniam Teismui turinys

Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyto asmens prašyme Konstituciniam Teismui turi būti nurodyta:

- 1) adresatas – Konstitucinis Teismas;
- 2) prašymą teikiančio asmens vardas, pavardė (pavadinimas), asmens kodas (kodas), gyvenamoji vieta (buveinė) ir elektroninio pašto adresas, telefono numeris (jeigu šis asmuo juos turi), taip pat atstovo, jeigu jis yra, vardas, pavardė ir adresas, atstovo elektroninio pašto adresas, telefono numeris (jeigu žinomi);
- 3) valstybės institucijos, priėmusios ginčijamą teisės aktą, pavadinimas ir adresas;
- 4) tikslus ginčijamo teisės akto pavadinimas, numeris, priėmimo data ir kiti jam identifikuoti būtini duomenys, jo paskelbimo šaltinis (jeigu buvo paskelbtas);

5) šios dalies 4 punkte nurodyto akto pagrindu priimtas sprendimas, kuriuo galimai buvo pažeistos prašymą teikiančio asmens konstitucinės teisės ar laisvės, ir šį sprendimą priėmęs subjektas;

6) aplinkybės, patvirtinančios, kad prašymą teikiantis asmuo išnaudojo visas įstatymuose nustatytas savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemones, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas;

7) aplinkybės, patvirtinančios, kad prašymas pateiktas per šiame įstatyme nustatytą terminą, arba prašymas atnaujinti praleistą terminą ir aplinkybės, patvirtinančios, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių;

8) Konstitucijos ir šio įstatymo normos, suteikiančios teisę kreiptis su prašymu į Konstitucinį Teismą;

9) konkretūs bylos nagrinėjimo pagrindai su nuorodomis į šio įstatymo normas;

10) prašymą teikiančio asmens pozicijos dėl ginčijamo teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisiniai argumentai, įskaitant pagrindžiančius, kaip buvo pažeistos šio asmens konstitucinės teisės ar laisvės;

11) suformuluotas prašymas Konstituciniam Teismui.

Prašyme turi būti aiškiai, tiksliai ir suprantamai suformuluota šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyta informacija.

Prašymą pasirašo jį teikiantis asmuo arba jo atstovas. Kai prašymas teikiamas elektroninių ryšių priemonėmis, prašymą teikiantis asmuo jį pasirašo pažangiuoju elektroniniu parašu. Už prašymą teikiančią asmenį, kuris negali pasirašyti, prašymą pasirašo jo įgaliotas asmuo, nurodydamas priežastį, dėl kurios prašymą teikiantis asmuo pats negali jo pasirašyti. Šioje dalyje nustatytų reikalavimų neatitinkantis prašymas neregistruojamas ir grąžinamas jį pateikusiam asmeniui.

Prie prašymo pridedama:

1) ginčijamo teisės akto (jo nuostatos) tekstas;

2) sprendimas, kuriuo galimai buvo pažeistos prašymą teikiančio asmens konstitucinės teisės ar laisvės;

3) dokumentai, patvirtinantys, kad iki kreipimosi į Konstitucinį Teismą prašymą teikiantis asmuo išnaudojo visas įstatymuose nustatytas savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemones, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas;

4) kai asmens prašymas pateiktas praleidus šiame įstatyme nustatytą terminą, įrodymai, patvirtinantys, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių;

5) kiti dokumentai, kuriais prašymą teikiantis asmuo grindžia savo prašymą;

6) įgaliojimas ar kitoks dokumentas, patvirtinantis atstovo, jeigu šis yra, įgaliojimus;

7) visų dokumentų ir kitos medžiagos, surašytų ne lietuvių kalba, įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti vertimai į lietuvių kalbą.

Prašymas ir šio straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyti jo priedai pateikiami Konstituciniam Teismui. Prašymas ir jo priedai gali būti pateikiami ir elektroninių ryšių priemonėmis. Prašymo ir jo priedų pateikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarka nustatoma Konstitucinio Teismo reglamente.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

67² straipsnis. Teismo sprendimo vykdymo sustabdymas

Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyto asmens prašymo padavimas Konstituciniam Teismui, šio prašymo (jo dalies) priėmimas nagrinėti šio įstatymo nustatyta tvarka nesustabdo teismo sprendimo vykdymo.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo pateiktą motyvuotą prašymą sustabdyti teismo sprendimo vykdymą, Konstitucinis Teismas gali sustabdyti teismo sprendimo vykdymą išimtiniais atvejais, kai dėl teismo sprendimo vykdymo būtų neatitaisomai pažeistos pareiškėjo konstitucinės teisės ar laisvės arba kai tai būtina dėl viešojo intereso. Prašymas sustabdyti teismo sprendimo vykdymą turi būti pateiktas kartu su prašymu ištirti, ar teisės aktas atitinka Konstituciją arba įstatymus.

Sprenddamas šio straipsnio antrojoje dalyje nurodytą klausimą, Konstitucinis Teismas priima motyvuotą sprendimą. Šis sprendimas priimamas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo prašymo ištirti, ar teisės aktas atitinka Konstituciją arba įstatymus, priėmimo nagrinėti Konstituciniame Teisme.

Pakartotiniai pareiškėjo prašymai sustabdyti teismo sprendimo vykdymą nepriimami ir nenagrinėjami, išskyrus atvejus, kai paaiškėja naujų aplinkybių.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

68 straipsnis. Prašymo ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai atšaukimas

Konstitucinio Teismo pirmininkui sutinkant, prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai gali atšaukti ji padavusi institucija, Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytas asmuo tol, kol ta byla nepaskirta nagrinėti teisminiame posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

69 straipsnis. Konstitucinio Teismo atsisakymas nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai

Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai, jeigu:

- 1) prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą;
- 2) prašymo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui;
- 3) prašyme nurodyto teisės akto atitikimas Konstitucijai jau buvo tirtas Konstituciniame Teisme ir tebegalioja tuo klausimu priimtas Konstitucinio Teismo nutarimas;
- 4) Konstitucinis Teismas yra pradėjęs nagrinėti bylą dėl to paties dalyko;
- 5) prašymas grindžiamas ne teisiniais motyvais;
- 6) Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodyto asmens prašymas paduotas praleidus šiame įstatyme nustatytą jo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą, išskyrus šio įstatymo 65 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytą atvejį.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Konstitucinis Teismas, atsisakydamas nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai, priima motyvuotą sprendimą, kurio nuorašas įteikiamas arba išsiunčiamas pareiškėjui.

Jeigu atsisakymo nagrinėti prašymą pagrindai buvo nustatyti pradėjus nagrinėti bylą Konstitucinio Teismo posėdyje, priimamas sprendimas nutraukti bylą.

Ginčijamo teisės akto panaikinimas yra pagrindas priimti sprendimą pradėti teisenai nutraukti. Jeigu tai paaiškėja iki teismo posėdžio pradžios, Konstitucinis Teismas šį klausimą sprendžia pasitarimų kambaryje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

70 straipsnis. Prašymo ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai sugražinimas pareiškėjui

Konstitucinio Teismo pirmininkas savo iniciatyva arba teisėjo siūlymu grąžina pareiškėjui prašymą, jeigu:

- 1) prašymas arba jo priedai neatitinka šio įstatymo 66 ir 67 straipsniuose nustatytų reikalavimų;
- 2) Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytas asmuo neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių, įskaitant teisę kreiptis į teismą;
- 3) Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje nurodytas asmuo nepašalino trūkumų šio įstatymo 24 straipsnio ketvirtojoje dalyje nustatytu atveju ir terminais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

71 straipsnis. Konstitucinio Teismo nutarimų bylose dėl teisės aktų atitikimo Konstitucijai rūšys

Konstitucinis Teismas, baigęs nagrinėti bylą dėl teisės akto atitikimo Konstitucijai, priima vieną iš šių nutarimų:

- 1) pripažinti, kad teisės aktas neprieštarauja Konstitucijai ar įstatymams;
- 2) pripažinti, kad teisės aktas prieštarauja Konstitucijai ar įstatymams.

Šio straipsnio pirmosios dalies 2 punkte numatytu atveju nurodoma, kuriems konkrečioms Konstitucijos straipsniams ar jų nuostatomis arba kokiems konkrečioms įstatymams teisės aktas prieštarauja.

Tais atvejais, kai teisės akto dalis buvo pripažinta atitinkanti Konstituciją ar įstatymus, o kita dalis pripažinta prieštaraujanti Konstitucijai ar įstatymams, apie tai tiksliai nurodoma Konstitucinio Teismo nutarime.

72 straipsnis. Teisės akto pripažinimo prieštaraujančiu Konstitucijai pasekmės

Lietuvos Respublikos įstatymas (ar jo dalis) arba kitas Seimo aktas (ar jo dalis), Respublikos Prezidento aktas, Vyriausybės aktas (ar jo dalis) negali būti taikomi nuo tos dienos, kai oficialiai paskelbiamas Konstitucinio Teismo nutarimas, kad atitinkamas aktas (ar jo dalis) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Tos pačios pasekmės atsiranda, kai Konstitucinis Teismas priima nutarimą, kad Respublikos Prezidento aktas ar Vyriausybės aktas (ar jo dalis) prieštarauja įstatymams.

Konstitucinio Teismo nutarimai yra privalomi visoms valdžios institucijoms, teismams, visoms įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, pareigūnams ir piliečiams.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Visos valstybės institucijos bei jų pareigūnai privalo panaikinti savo priimtus poįstatyminius aktus ar jų nuostatas, kurie pagrįsti pripažintu nekonstituciniu teisės aktu.

Neturi būti vykdomi sprendimai, pagrįsti teisės aktais, kurie pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai ar įstatymams, jeigu tokie sprendimai nebuvo įvykdyti iki atitinkamo Konstitucinio Teismo nutarimo įsigaliojimo.

Konstitucinio Teismo nutarimo pripažinti teisės aktą ar jo dalį nekonstituciniu galia negali būti įveikta pakartotinai priėmus tokį pat teisės aktą ar jo dalį.

V SKYRIUS. PAKLAUSIMŲ DĖL IŠVADOS NAGRINĖJIMAS

73 straipsnis. Konstitucinio Teismo teikiamos išvados

Konstitucinis Teismas teikia išvadas:

- 1) ar nebuvo pažeisti rinkimų įstatymai per Respublikos Prezidento ar Seimo narių rinkimus;
- 2) ar Respublikos Prezidento sveikatos būklė leidžia jam ir toliau eiti pareigas;
- 3) ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys neprieštarauja Konstitucijai. Prašyti išvados dėl tarptautinės sutarties galima ir iki jos ratifikavimo Seime;
- 4) ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems pradėta apkaltos byla, konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai.

74 straipsnis. Paklausimo padavimas Konstituciniam Teismui

Prašyti Konstitucinio Teismo išvados visais šio įstatymo 73 straipsnyje nurodytais klausimais gali Seimas.

Respublikos Prezidentas gali kreiptis su paklausimu į Konstitucinį Teismą dėl Seimo narių rinkimų ir tarptautinių sutarčių.

75 straipsnis. Vada Konstitucinio Teismo išvadai rengti

Vada Konstitucinio Teismo išvadai rengti yra šio įstatymo nustatyta tvarka ir nustatytos formos paklausimo padavimas Konstituciniam Teismui.

76 straipsnis. Paklausimo turinys

Paklausime turi būti nurodyta:

- 1) adresatas - Konstitucinis Teismas;
- 2) paklausėjo pavadinimas ir adresas;
- 3) Konstitucijos ir šio įstatymo normos, nustatančios teisę kreiptis su paklausimu į Konstitucinį Teismą;

4) veiksmai, kurių atitikimą Konstitucijai siūloma patikrinti, jų įvykdymo aplinkybės; kreipiantis dėl tarptautinės sutarties - tikslus jos pavadinimas, numeris, pasirašymo data ir kiti būtini duomenys, paskelbimo šaltinis (jeigu buvo skelbta);

5) suformuluotas prašymas Konstituciniam Teismui;

6) pridamų dokumentų sąrašas.

Seimo paklausimas gali būti išdėstytas nutarime. Kitais atvejais prie paklausimo turi būti pridėtas Seimo nutarimas dėl paklausimo patvirtinimo.

Paklausimą pasirašo Seimo Pirmininkas arba pavaduotojas, einantis jo pareigas; Respublikos Prezidentas.

Prie paklausimo turi būti pridėta:

1) tarptautinės sutarties viso teksto nuorašas;

2) atitinkami įrodymai, pareigūnų sprendimų nuorašai;

3) dokumentų ir kitos medžiagos, surašytų ne lietuvių kalba, įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti vertimai į lietuvių kalbą.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Prie paklausimo gali būti pridėtas siūlomų iškviešti į Konstitucinio Teismo posėdį liudytojų ir ekspertų sąrašas, specialistų išvados, dokumentas apie atstovų įgaliojimus ir jų teisę kalbėti Konstituciniame Teisme pareiškėjo vardu, taip pat kiti dokumentai ir medžiaga. Prie kiekvieno liudytojo pavardės nurodoma, kokias aplinkybes jis gali patvirtinti.

Paklausimas ir būtini jo priedai pateikiami Konstituciniam Teismui su nuorašais po 9 egzempliorius. Konstitucinio Teismo pirmininkas prireikus gali pareikalauti ir kitų priedų nuorašų – iki 9 egzempliorių. Tais atvejais, kai paklausimas ir būtini jo priedai pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis elektronine forma, reikalavimas pateikti 9 egzempliorius netaikomas. Paklausimų ir jų priedų pateikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarka nustatoma Konstitucinio Teismo reglamente.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

77 straipsnis. Paklausimas dėl rinkimų įstatymų pažeidimo

Su paklausimu, ar nebuvo pažeisti rinkimų įstatymai rengiant ir vykdant rinkimus konkrečioje rinkimų apygardoje per Respublikos Prezidento ar Seimo narių rinkimus, šio įstatymo 74 straipsnyje nurodytos institucijos kreipiasi į Konstitucinį Teismą ne vėliau kaip per 3 dienas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai toje rinkimų apygardoje arba Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl laisvos Seimo nario vietos atsiradimo ar užėmimo.

Konstitucinis Teismas tiria ir vertina tik Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl rinkimų įstatymų pažeidimų tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti ar kita šios komisijos veika buvo padaryta pasibaigus balsavimui renkant Seimo narius ar Respublikos Prezidentą.

Paklausimas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 120 valandų nuo jo įteikimo Konstituciniam Teismui. Į šiame straipsnyje nurodytus terminus įskaitomos ir nedarbo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

78 straipsnis. Paklausimas dėl Respublikos Prezidento sveikatos būklės

Paklausimą Konstituciniam Teismui, ar Respublikos Prezidento sveikatos būklė leidžia jam ir toliau eiti pareigas, turi teisę pateikti tik Seimas. Paklausimas turi būti patvirtintas nutarimu, priimtu Seimo statuto nustatyta tvarka.

Prie paklausimo ir atitinkamo Seimo nutarimo turi būti pridėta Seimo patvirtintos gydytojų komisijos išvada. Esant reikalui, pridėdami kiti sveikatos būklę apibūdinantys įrodymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)

79 straipsnis. Paklausimo atšaukimas

Paklausimą dėl išvados teikimo gali atšaukti jį padavusi institucija iki nagrinėjimo Konstitucinio Teismo posėdyje pradžios.

80 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti paklausimą Konstituciniame Teisme

Konstitucinis Teismas atsisako nagrinėti paklausimą dėl išvados teikimo, jeigu:

- 1) paklausimą pateikė institucija ar asmuo, neturintys teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą;
- 2) paklausimas grindžiamas ne teisiniais motyvais;
- 3) konkretaus klausimo nagrinėjimas nežinybingas Konstituciniam Teismui;
- 4) nėra veiksmo ar sprendimo, kurio atitikimą Konstitucijai reikėtų tikrinti;
- 5) paklausime keliamas klausimas, išskyrus šio įstatymo 73 straipsnio 2 punkte numatytus atvejus, jau buvo tirtas Konstituciniame Teisme ir tebegalioja tuo klausimu priimta Konstitucinio Teismo išvada.

Jeigu paklausimo nagrinėjimo metu nebelieka nagrinėjimo dalyko, Konstitucinis Teismas šiuo pagrindu nutraukia pradėtą teiseną.

81 straipsnis. Paklausimo sugražinimas pareiškėjui

Konstitucinio Teismo pirmininkas savo iniciatyva arba teisėjo siūlymu grąžina paklausimą pareiškėjui, jeigu paklausimas arba jo priedai neatitinka šio įstatymo 76 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

Paklausimo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

82 straipsnis. Paklausimų nagrinėjimo Konstituciniame Teisme tvarka

Paklausimai dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių atitikimo Konstitucijai nagrinėjami pagal teisės aktų atitikimo Konstitucijai tyrimo bendras taisykles.

Kiti paklausimai nagrinėjami Konstitucinio Teismo nuožiūra laikantis paprastesnės procedūros. Kilę nesutarimai sprendžiami pagal šiame įstatyme nustatytas taisykles.

83 straipsnis. Konstitucinio Teismo išvada

Išnagrinėjęs paklausimą, Konstitucinis Teismas priima išvadą.

Konstitucinio Teismo pateikta išvada yra galutinė ir neskundžiama.

VI SKYRIUS. BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

84 straipsnis. Konstitucinio Teismo aktų ir Konstitucinio Teismo pirmininko pranešimų paskelbimas ir įsigaliojimas

Konstitucinio Teismo nutarimai, sprendimai dėl Konstitucinio Teismo nutarimo išaiškinimo, taip pat Konstitucinio Teismo pirmininko pranešimai dėl ginčijamo akto galiojimo sustabdymo ir dėl sustabdyto akto galiojimo atnaujinimo oficialiai skelbiami Teisės aktų registre Teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka.

Šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyti Konstitucinio Teismo aktai ir Konstitucinio Teismo pirmininko pranešimai įsigalioja jų oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre dieną.

Atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, Konstitucinis Teismas gali nustatyti kitą, vėlesnę, Konstitucinio Teismo nutarimo, kuriuo tam tikras teisės aktas (jo dalis) pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai ar įstatymams, paskelbimo datą.

Konstitucinio Teismo išvados ir kiti Konstitucinio Teismo aktai skelbiami Konstitucinio Teismo interneto svetainėje ir įsigalioja jų paskelbimo Konstitucinio Teismo interneto svetainėje dieną.

Prireikus Konstitucinis Teismas leidžia savo nutarimų, išvadų ir sprendimų rinkinius, kitus leidinius.

Konstitucinio Teismo pirmininkas kiekvienais metais ne vėliau kaip iki kovo 31 dienos paskelbia praėjusių metų Konstitucinio Teismo veiklos pranešimą, kuriame apžvelgiamos išnagrinėtos bylos, gautų prašymų priimtinumų praktika, tarptautinio bendradarbiavimo ir kitos veiklos aktualijos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)
 Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)
 Nr. [XI-2329](#), 2012-11-06, Žin., 2012, Nr. [132-6657](#) (2012-11-15)
 Straipsnio pakeitimai:
 Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

85 straipsnis. Konstitucinio Teismo finansavimas

Valstybės biudžeto atskirame straipsnyje, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo teikimą, kasmet numatomos Konstitucinio Teismo veiklai užtikrinti būtinos lėšos.

Straipsnio pakeitimai:
 Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

86 straipsnis. Konstitucinio Teismo kanceliarija

Konstitucinis Teismas turi kanceliariją. Jos struktūrą ir nuostatus tvirtina Konstitucinis Teismas. Konstitucinio Teismo kanceliarijai vadovauja Konstitucinio Teismo kancleris. Jis pavaldus Konstitucinio Teismo pirmininkui.

Konstitucinio Teismo kancleris tvirtina Konstitucinio Teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, pareigybių sąrašą ir pareigybių aprašymus.

Konstitucinio Teismo kancleris, Konstitucinio Teismo valstybės tarnautojai ir kiti darbuotojai į pareigas priimami įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:
 Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)
Straipsnio pakeitimai:
 Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

87 straipsnis. Konstitucinio Teismo apsauga

Konstitucinio Teismo pastatų, patalpų, o pagal Konstitucinio Teismo pirmininko nurodymą - ir Konstitucinio Teismo teisėjų apsauga pavedama Vidaus reikalų ministerijai.

Konstitucinis Teismas gali nuspręsti tokią apsaugą pavesti kitai specializuotai valstybinei apsaugos organizacijai.

Straipsnio pakeitimai:
 Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)

88 straipsnis. Konstitucinio Teismo valdžios simboliai

Konstitucinio Teismo posėdžių salėje yra Lietuvos Respublikos valstybės herbo atvaizdas, valstybės vėliava, taip pat specialus Lietuvos Respublikos Konstitucijos leidinys.

Konstitucinio Teismo teisėjai posėdžiauja su mantijomis. Konstitucinio Teismo teisėjo mantijos aprašą ir pavyzdį tvirtina Konstitucinis Teismas.

Straipsnio dalies pakeitimai:
 Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

89 straipsnis. Konstitucinio Teismo antspaudas

Konstitucinis Teismas yra juridinis asmuo, turi antspaudą su Lietuvos Respublikos valstybės herbo atvaizdu ir pavadinimu "Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas".

90 straipsnis. Konstitucinio Teismo buveinė

Nuolatinė Konstitucinio Teismo buveinė yra Vilniaus miestas.
 Konstitucinio Teismo posėdžiai vyksta jo nuolatinėje būstinėje.

LAIKINAI EINANTIS
 RESPUBLIKOS PREZIDENTO PAREIGAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Vilnius, 1993 m. vasario 3 d.
 Nr. I-67

Pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-318](#), 93.12.02, Žin., 1993, Nr. [68-1277](#)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO
2. Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1475](#), 96.07.11, Žin., 1996, Nr. [73-1749](#) (96.07.31)
LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
3. Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-765](#), 98.06.04, Žin., 1998, Nr. [55-1519](#) (98.06.17)
LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 26 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS
4. Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-183](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. [21-691](#) (2001 03 09)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 40 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-264](#), 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. [39-1335](#) (2001 05 09)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-443](#), 2001-07-10, Žin., 2001, Nr. [64-2328](#) (2001-07-25)
VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO, TEISMŲ ĮSTATYMO, KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO, SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTATYMO, SEIMO NARIŲ DARBO SĄLYGŲ ĮSTATYMO, PROKURATŪROS ĮSTATYMO, TARNYBOS LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURATŪROJE STATUTO, MOTERŲ IR VYRŲ LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYMO, VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1797](#), 2003-10-28, Žin., 2003, Nr. [108-4815](#) (2003-11-19)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 7, 13, 17, 18, 19, 26, 77, 78, 84 IR 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1224](#), 2007-06-26, Žin., 2007, Nr. [77-3056](#) (2007-07-12)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 48 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS
9.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1686](#), 2008-07-03, Žin., 2008, Nr. [81-3187](#) (2008-07-17)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
10.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1774](#), 2008-11-06, Žin., 2008, Nr. [131-5024](#) (2008-11-15)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
11.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1806](#), 2008-11-11, Žin., 2008, Nr. [134-5179](#) (2008-11-22)
KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 5, 8, 10, 15, 16, 53, 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1311](#), 2011-04-12, Žin., 2011, Nr. [49-2366](#) (2011-04-28)

KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1783](#), 2011-12-06, Žin., 2011, Nr. [154-7262](#) (2011-12-17)

KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 27, 41, 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 53(1) STRAIPSNIŲ ĮSTATYMAS

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2329](#), 2012-11-06, Žin., 2012, Nr. [132-6657](#) (2012-11-15)

KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 18, 26 IR 84 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-581](#), 2013-11-07, Žin., 2013, Nr. 120-6053 (2013-11-23)

KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)2006-03-28, Žin., 2006, Nr. [36-1292](#) (2006-03-31)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO 62 STRAIPSNIO 1 DALIES 2 PUNKTO, 69 STRAIPSNIO 4 DALIES (1996 M. LIEPOS 11 D. REDAKCIJA), LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO 3 DALIES (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), 96 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1775](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09619

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 28 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1703](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-25, i. k. 2015-08037

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 6, 9, 14, 19, 26, 29, 32, 40, 52, 53-1, 55, 58, 60, 61, 62, 66, 67, 72, 76, 77 ir 84 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2328](#), 2019-07-16, paskelbta TAR 2019-07-26, i. k. 2019-12391

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 3, 13, 24, 28, 31, 32, 39, 40, 46, 48, 49, 53-1, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 84, 86, 88 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 67-1 ir 67-2 straipsniais įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

Nr. [KT41-N4/2020](#), 2020-03-09, paskelbta TAR 2020-03-09, i. k. 2020-05178

Dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 47 straipsnio (2013 m. gruodžio 23 d. redakcija) 2 dalies, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 8 straipsnio (2008 m. lapkričio 11 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3094](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-06-29, i. k. 2020-14363

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 8 straipsnio pakeitimo įstatymas